

II. KÖTET KERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

MEGBÍZÓ

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota
Önkormányzata

Cím: 1153 Budapest, Bocskai utca 1-3.

Tel.: 06 (1) 305 3100

E-mail: info@bpxv.hu

Honlap: www.bpxv.hu

GENERÁLTERVEZŐ

Pro Régió Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és
Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Cím: 1071 Budapest, Városligeti fasor 47-49.

Tel.: központ (+36-1) 471-8955, ügyfélszolgálat (36-1) 471-8959

Fax: (+36-1) 471-8975

E-mail: proregio@proregio.hu

Honlap: <http://www.proregio.hu>

SZAKÁGI TERVEZŐK

KÉSZ Közmű és Energetikai Tervező Kft.

Cím: 1016 Budapest, Naphegy utca 26.

Tel.: (+36-1) 489-0365

E-mail: kozmu@kesztervezo.hu

Mikroline Mérnöki és Szolgáltató Kft.

Cím: 1146 Budapest, Erzsébet királyné útja 2/A.

Tel.: (+36-30)-274-6261, (+36-20) 519-8524

E-mail: mikroline@mikroline.hu

Topo Plan Tervezőiroda Kft.

Cím: 2040 Budaörs, Patkó utca 1. IV. 31.

Tel.: 06-70-367-53-31, 06-30-246-81-32

E-mail: pocso@gmail.com

ALÁÍRÓLAP

MEGRENDELŐ

BUDAPEST FŐVÁROS XV. KERÜLET RÁKOSPALOTA, PESTÚJHELY, ÚJPALOTA ÖNKORMÁNYZATA

Cserdiné Németh Angéla	polgármester	Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzata
dr. Kevevári Edit jegyző	jegyző	Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzata
Sipos Gábor	főépítész	Budapest Főváros XV. Kerület Önkormányzata

GENERÁLTERVEZŐ

PRO RÉGIÓ NONPROFIT KFT.

Dr. Gordos Tamás	szakmai igazgató	Pro Régió Nonprofit Kft. gordos.tamas@proregio.hu
------------------	------------------	--

TERVEZŐ

Gutai Berta településmérnök	 településtervező TT/1 01-4858	Pro Régió Nonprofit Kft. gutai.bertha@proregio.hu
Dr. Mérei András geográfus	 tervező munkatársa	Pro Régió Nonprofit Kft.
Dr. Orosz György Térség- és településfejlesztési szakértő, egyetemi adjunktus		

SAKÁGI TERVEZŐ

Tóthné Pocsok Katalin okl. kertészmérnök, város- és környezetgazdálkodási szakmérnök	 tájtervezés, zöldfelület, környezetvédelem TK, K 01-5086, TT1 01- 5086/06	Topo Plan Tervezőiroda Kft.
Hanczár Zsoltné okl. gépészmérnök, városépítési- városgazdasági szakmérnök	 energia közmű, elektronikus hírközlés és víziközmű vezető tervező TE, TH, TV-T- Tell/01-2418	KÉSZ Tervező Kft. kozmu@kesztervezo.hu
Ziman Gergely okl. településmérnök	 közműtervező munkatársa	KÉSZ Tervező Kft. kozmu@kesztervezo.hu
Dr. Uzzoli Annamária geográfus	 társadalom, humán infrastruktúra	
Galli Károly geográfus	gazdaság	Pro Régió Nonprofit Kft. galli.karoly@proregio.hu
Varga Zsolt okl. tájépítésmérnök	 közlekedéstervező KÉ-K 01-15837	Mikroline Kft. mikroline@mikroline.hu

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
I. JÖVŐKÉP	2
I.1 A kerület jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan.....	2
I.2 A kerület jövőképe a város térségi szerepére vonatkozóan	9
I.3 A kerületfejlesztési elvek rögzítése.....	10
II. CÉLRENDSZER	12
II.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	14
II.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása.....	16
2.1 Megalapozó partnerség és célrendszer kapcsolata.....	52
2.2 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	53
2.3 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	56
III. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	57
III.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	57
1.1 Társadalom, humáninfrastruktúra	57
1.2 Gazdaság.....	58
1.3 Épített környezet.....	59
1.4 Táji és természeti adottságok, tájhasználat, védett tájelemek, természetvédelem	59
1.5 Zöldfelületi rendszer, zöldterületek.....	60
1.6 Környezetvédelem	60
1.7 Közlekedés.....	61
1.8 Közművek és elektronikus hírközlés	62
III.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	63
2.1 Műszaki infrastruktúra térbeli rendje	63
2.2 Területfelhasználásban indokolt változások	64
III.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	64

BEVEZETÉS

A kerületfejlesztési koncepció feladata

A településfejlesztési tervezés egyik alapvető tervdokumentuma a településfejlesztési koncepció, amelyet Budapest XV. kerülete esetében kerületfejlesztési koncepciónak nevezünk. A kerületfejlesztési koncepció feladata olyan horizontális és vertikális célrendszer kialakítása, amely hosszútávra (10-15 évre) irányt mutat a kerület lakosságának és vezetésének a kerület fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A kerületfejlesztési koncepció egyben döntéshozó eszköz, program, amellyel a kerületi önkormányzat – a lakosság véleményének beépítésével – meg tudja határozni, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni.

A Koncepció kidolgozását több külső körülmény befolyásolja, melyekre reziliens válaszokat kell adnia a kerületnek. A tervezés időszakában az alábbi külső tényezők figyelembevételére van szükség:

1. Megkezdődött az új, 2021-2027-es Európai Uniósi tervezési ciklus, mellyel Uniósi szinten új kohéziós szakpolitikai célok kerültek megfogalmazásra, hangsúlyeltolódásokkal a korábbi ciklushoz képest.
2. A klímaváltozás egyre inkább érezteti hatását, mely a nagyvárosi környezetben fokozódó kihívások elé állítja az itt élőket.
3. Túljutottunk egy a Corona vírus által okozott és hosszan tartó pandémiás időszakra, mely eddig ismeretlen helyzeteket eredményezett és rávilágított arra, hogy egy rugalmas ellenállási képesség nélkül a közeljövő hasonló kihívásai komoly társadalmi, gazdasági és környezeti károkat okozhatnak nekünk.
4. Az orosz-ukrán háború okozta bizonytalan energetikai és inflációs bizonytalanságok napi szintű problémákat okoznak az önkormányzat által üzemeltetett intézmények fenntartási költségeiben. Az elszabadult rezsi árak miatt a fejlesztésekre szánt források egy részét a fenntartási költségek kompenzálására kell az önkormányzatnak fordítania.

A kerületfejlesztési koncepció tartalmi felépítése

A kerületfejlesztési koncepció első fejezetében a kerület jövőképe került megfogalmazásra, amely az elérendő cél a koncepció 10-15 éves megvalósítási időtávjában. A jövőkép eléréséhez megalkotott célrendszer feladata a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, települési és környezeti problémák megoldására. A beavatkozási területek meghatározásának alapját jogszabály által előírt megalapozó vizsgálat készítése során szerzett tapasztalatok, valamint a partnerségi egyeztetéseken tett lakossági, civil szervezeti és vállalkozói vélemények adták. A koncepció további tartalmi elemei közé tartozik a magasabb szintű fejlesztési dokumentumokkal való összefüggések bemutatása, a célok megvalósításához szükséges eszközök ismertetése, valamint a megalapozó vizsgálat fontosabb megállapításainak ismertetése.

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota – Pestújhely – Újpalota Önkormányzata a kerületfejlesztési koncepciót valamennyi kerületi lakos és kerület iránt érdeklődő figyelmébe ajánlja.

I. JÖVŐKÉP

I.1 A kerület jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A jövőkép, a hosszútávú célok meghatározásához szükséges általános trendek ismertetése

A jövőkép meghatározása és a hosszútávú célok beazonosítása érdekében összefoglalóan ismertetjük azokat a kiindulási adatokat, folyamatokat és trendeket, melyek meghatározzák a kerület társadalmi, gazdasági életét, környezetének alakulását.

Társadalmi

- * A főváros belföldi vándorlási egyenlege 2016-tól negatív, gyorsuló szuburbanizációs folyamatok, melyek célterülete elsősorban Pest megye, az agglomeráció.
- * Előregedő társadalom, az időskorúak ellátásához szükséges intézményrendszer hiányosságai.
- * Az országosnál magasabb átlagjövedelem ellenére növekvő, újratermelő társadalmi egyenlőtlenségek, lakhatási válság.
- * Járványhelyzet miatt az alacsonyan képzettek növekvő munkanélkülisége.
- * Egészségügyi és szociális infrastruktúra műszaki és humánerőforrás hiányosságai.

Általános kihívások és helyzetkép Budapestre vonatkozóan¹:

Környezeti

- * Klímaváltozás erősödő hatásai, hőségnapok számának növekedése, hirtelen lezúduló esők.
- * Csatornahálózat, csapadékvíz-elvezetés infrastruktúra hiányosságai.
- * A település szétterülése, az épületállomány rossz műszaki állapota, elégtelen energiahatékonysága.
- * A vállalt szén-dioxid kibocsátás városi szintű csökkentése nem kellő ütemben halad.
- * Gépjármű forgalom éves szintű, folyamatos növekedése, magas zajterhelés, rossz levegőminőség.
- * Hulladék alacsony szelektív visszagyűjtési aránya

Gazdasági, technológiai

- * A 2021-2027 közötti időszakában várhatóan csökkennek a Budapestre jutó önkormányzati döntési hatáskörben felhasználható uniós források
- * A munkakörök és munkavégzés módjában, jelentős változások álltak be és maradhatnak tartósak a digitalizáció hatására

¹ Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió; Otthon Budapest – Integrált Településfejlesztési Stratégia 2027; Smart Budapest alapján

- * Korszerű gazdasági funkciók megtelepedésének ösztönzése érdekében kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése szükséges a gazdasági területeket érintve
- * Digitális alapkompenciák fejlesztésének szükségessége

*Társadalmi, demográfiai
kihívások a kerületben*

- * Az elmúlt évtizedekhez képest folyamatosan lassuló, de csökkenő lakónépességszám a kerületben.²
- * Idősödés folyamatának fokozódó kibontakozása a korösszetételben,³ az idősek specifikus ellátásának biztosítása
- * A kerületre jellemző természetes fogyás gyorsuló tendenciája⁴
- * Az évtized eleji pozitív vándorlási egyenleg negatív irányba történő változása⁵
- * A társadalmi leszakadás, a jövedelempolarizáció megakadályozása
- * A lakáspiac a kerület nagy részén a forgalom csökkenését mutatja, a kerületi lakások iránti kereslet csökkenő tendenciában van. Rákospalota kertvárosias lakóterületein azonban az elmúlt években nőtt a kereslet.⁶
- * A különböző társadalmi csoportok lakhatásának biztosítása, változatos lakáskínálat megteremtése, minőségi lakásépítések ösztönzése⁷
- * Az egészségjavításra és az egészségmegőrzésre vonatkozó kerületi szolgáltatásokkal kapcsolatban jelentkező fokozódó lakossági igény⁸
- * Esélyegyenlőség érvényesítése a szolgáltatások elérésének és igénybevételének terén
- * A társadalmi szolidaritás, a civil és önkormányzati szervezetek együttműködésének erősítése⁷

---

² Az elmúlt évek lakónépesség száma 2009-2018 között stagnált, 2009-ben 80.686fő, 2018-ban 79.675fő volt (TeIR) 2019-es adatok is rendelkezésre állnak már

³ 2018-ban az öregségi mutató értéke a XV. kerületben magasabb volt az országos és a budapesti átlagnál is, A mutató értéke már 2009-től meghaladta a 200%-ot, vagyis az időskorú népesség részaránya az állandó népességben belül több, mint a kétszerese a fiatalok részarányának. (TeIR)

⁴ A születések és a halálozások negatív egyenlege; 2009-ben értéke -4,8 ezrelék volt, 2018-ban pedig már -6,1 ezrelék (TeIR)

⁵ Az évtized eleji pozitív vándorlási egyenleg mértéke 2016-ra végül negatív tendenciába fordult. 2016-2018 között -4,9 és -6,8 ezrelék között mozgott.

⁶ Forrás: OTP Jelzálogbank Lakóingatlan Értéktérkép 2018/1.

⁷ Az épített lakások aránya (éves lakásállomány százalékában) csekély, 2018-ban 0,17% (TeIR)

⁸ A kerületi koncepció és stratégia készítésének partnerségi eredménye alapján

- * Gazdasági szereplők stagnáló száma.⁹ Társas vállalkozások számának jelentős csökkenése¹⁰
- * Önálló vállalkozások számának jelentős növekedése¹¹
- * Közép- és nagyvállalkozások alacsony száma¹²
- * Nagyobb hozzáadott értéket előállító tercier-kvaterner ágazatok jelenlétének szükségessége¹³
- * Turizmus szektor alárendelt szerepe¹⁴
- * Lakossági igényeket kielégítő szolgáltatások hiánya, kis kapacitása (vendéglátás, szabadidős szolgáltatások)¹⁵
- * Alulhasznosított (volt bőrgyár területe) és funkcióváltással érintett (volt növényolajgyár területe, Szántófield utcai tehenészet, Újmajor) területek jelenléte,
- * Zöldmezős, távlati gazdasági területek és vegyes intézményterületek (Városkapu u., Szentmihályi út – Pólus és Asia Center közötti terület) hosszú ideje tartó kihasználatlansága,
- * Gazdasági területeket feltáró úthálózat hiánya egyes területeken (pl. Újmajor, Városkapu u.)
- * Foglalkoztatási arány növelése munkahelyteremtő vállalkozások bevonása,
- * A kerület kapu jellege nincs kihasználva
- * A magas önkormányzati bérlakás állománynak¹⁶ gazdaságtalan a fenntartása
- * Smart városüzemeltetési megoldások elterjedtsége alacsony fokú (pl. közvilágítási rendszer, lakosság, vállalkozások és az önkormányzat közötti kapcsolatrendszert elmélyítő informatikai megoldások)
Innovatív városmarketing eszközök alkalmazása nem megoldott

- * A klímaváltozás okozta hatásokra (átlaghőmérséklet emelkedése, hóhullámok, szélsőséges csapadékviszonyok) való felkészülés, a CO₂ kibocsátás csökkentése, a megújuló energiák használatának növekedésének ösztönzése

*Gazdasági, technológiai
kihívások a kerületben*

*Környezeti kihívások a
kerületben*

⁹ 2014-ben 16260 db, 2020-ban 16259 db regisztrált gazdasági szervezet működött a kerületben (KSH)

¹⁰ 2014-2020 között 9897-ről 7920 db-ra csökkent a regisztrált társas vállalkozások száma (KSH)

¹¹ 2014-2020 között 5468-ról 7384-re nőtt az önálló vállalkozások száma (KSH)

¹² A kerületi székhellyel rendelkező középvállalkozások száma 63, a nagyvállalkozások száma 8 db volt 2020-ban (KSH)

¹³ A tercier ágazatban relatív többségben a kereskedelmi és ingatlanügyleteket bonyolító vállalkozások vannak, míg a leginnovatívabb és napjainkban legtöbb jövedelmet termelő információ-kommunikáció, pénzügyi szolgáltató szektor jelenléte kicsi (KSH).

¹⁴ A működő kereskedelmi szálláshely szolgáltatók száma 7db volt 2020-ban (KSH).

¹⁵ A vendéglátóhelyek száma 2014-2020 között 376-ról 315 db-ra csökkent (KSH).

¹⁶ Az önkormányzati lakásbérlmények aránya a teljes lakásállományon belül a XV. kerületben 5,3%

- * Az egykori ipari-gazdasági tevékenységek hatására visszamaradt talajszennyezések¹⁷, a barnamezős területek alulhasznosítása
- * A szilárd és folyékony tüzelés okozta kedvezőtlen levegőminőség (agglomerációs szintű probléma)
- * A közlekedésből fakadó környezetvédelmi (M3 és más kisebb forgalmú utak, vasútvonalak által okozott zajterhelés¹⁸, légszennyezés) és közterület-használati (parkolási igények növekedése) problémák kezelése
- * Az agglomerációból érkező, átmenő forgalom kerületre gyakorolt negatív hatásainak visszaszorítása, összközlekedési szemléletmód alkalmazása, mely jelentősen tehermentesíti a kerületet
- * A kerület átjárhatóságának, szomszédos kerületektől való elvágó hatás mérséklése¹⁹, a közlekedési kapcsolatok javítása
- * A tömegközlekedés, a kötöttpályás közlekedés fejlesztésének támogatása, a kerületi alközpontok funkcióbővítő megerősítése, megújítása, a gépkocsi használat visszaszorítása érdekében
- * A kerület zöldterületi ellátottságának javítása, szabadidő eltöltésére és pihenésre alkalmas területek bővítése, minőségük folyamatos megújítása
- * A Szilas-patak revitalizációja, a patak menti zöldfolyosó rekreációs célú fejlesztése
- * A településrendezési terveken kijelölt erdőtelepítések megvalósítása²⁰

---

¹⁷ Fővárosi TSZT alapján a potenciálisan talajszennyezett területek nagysága: ~240 ha (közigazgatási terület 9%-a)

¹⁸ Budapest 2017. évi stratégiai zajtérképe alapján a kerületben legjelentősebb zajterheléssel az M3 és M0 autópályák mentén kell számolni, továbbá az alábbi utak mentén: Szentmihályi út, Drégelyvár utca, Bánkút utca, Régi fóti út, Bácska utca, Budapest - Vác illetve Budapest – Fót vasútvonal zajterhelése

¹⁹ M3, illetve körvasútsor, és a 70, 71-es vasútvonal

²⁰ A meglévő erdőterületek nagysága ~200 ha, ezzel szemben a TSZT-ben kijelölt, tervezett erdőterület nagysága ~440 ha.

A kerület jövőképe

A jövőkép olyan pozitív állapotokat fogalmaz meg, melyeket a kerület hosszú távon el szeretne érni. A jövőképben foglaltak tulajdonképpen egyfajta iránytűt jelentenek, melyhez a fejlesztések során folyamatosan igazodni lehet.

MOTTÓ: BUDAPEST TIZENÖT – A HOLNAPOT ÉPÍTJÜK

A mottóval Budapest XV. kerülete fontos *jövőképet* foglal össze a kerületben lakók, dolgozók, vállalkozók fiatal- és időskorukat itt töltők számára. A kerület a megújulás küszöbén áll. Az önkormányzat kiemelt célja, hogy 15 éven belül a kerületet egy emberközpontú, kedvelt, élhető lakóterületté, kellemes környezetű munkahelyek megtelepedését elősegítő, fejlődő *gazdaságú* kerületté tegye. A kerület jelenlegi tranzit jellege helyett a célterületté válásra fókuszál, amely egyszerre fejezi ki, hogy az eddigi elvándorlás helyett a beköltözések színterévé válik, valamint a vállalkozások székhely- és telephelyválasztása a kerületre koncentrálódik. Fő cél, hogy a kerületbe érkező lakosság és gazdasági szereplők fővárosi szintű szolgáltatásokban részesüljenek, és szemléletmódjukban megjelenjen a természeti és épített környezet megóvásának igénye. A kerületre nehezedő környezeti-közlekedési ártalmak mérséklése, a zöldfelületek folyamatos növelése és minőségi fejlesztése, a *szabadidő, a sport, a kulturális* események helyben történő élvezése az infrastrukturális és környezeti fejlesztések alapelemei.

A kerület a *fenntartható fejlődést* segítő, a klímaváltozás okozta kihívásokra hatékonyan reagáló, a jövő generációk számára is vonzó, élhető, *emberközpontú*, a 21. század elvárásainak megfelelő urbanus környezetté válik. A családok a fejlett oktatási, nevelési intézmények mellett korszerű játszótereket, sportolási lehetőségeket, családi programoknak helyet adó közösségi tereket, a fiatalok a minőségi időtöltésre alkalmas ifjúsági rendezvényeket, koncerteket, sportpályákat és találkozóhelyeket, az idősek fejlett egészségügyi és szociális ellátórendszert, kulturális programokat, aktív nyugdíjas éveket biztosító időtöltési lehetőségeket helyben érhetik el.

A kerület gazdasági övezetei tudás és technológialapú, nagy hozzáadott értékű, magas jövedelemtermelő képességű vállalkozások számára kedvező letelepedési környezetet biztosító, a lakosság részére magas szintű szolgáltatásokat nyújtó, valódi értéktermelő központokká válnak. A lakónépesség hosszútávon képes helyben megtermelni a megélhetéshez szükséges jövedelmet, melynek köszönhetően új, 21. századi szolgáltatások jelennek meg, csökken az ingázási kényszer más

kerületekbe vagy az agglomerációba. Az önkormányzat bevétele a vállalkozások által megfizetett adók után növekszik, ami új lehetőségeket nyit meg az önkormányzat által koordinált/finanszírozott fejlesztések előtt. A közterek megújulnak, új sétáló utcák, kerületközpont – promenád épül. A kerület képes lesz a társadalmilag leszakadó lakosságot felzárkóztatni, életkörülményeik fokozatosan javulnak. A jólét következtében növekszik a **közbiztonság**. A magasabb igényszint és jobb anyagi lehetőségek következtében mind a magán, mind az önkormányzati épületállomány minősége, infrastrukturális ellátottsága javul. A helyben élő lakosság a természeti és épített környezetet korszerű szemlélettel felelősségteljesen és fenntartható módon használja és alakítja.

TÁRSADALMI JÖVŐKÉP

- A beköltözések felélénkülésével a kerület korfája fiatalodik, a gyermekvállalás üteme növekszik és így hosszú távon a lakosság szám csökkenése mérséklődik.
- A kerület gazdasági helyzetének javulása a kvalifikáltabb munkaerő beköltözését eredményezi.
- Az élhető és vonzó lakókörnyezet kialakításával a népességmegtartó erő növekszik, az itt élők és a jövőben beköltözők hosszabb távon helyben maradnak.
- A társadalmi kohézió erősödik, a lakosok helyben megtalálják a szórakozás, a kulturális élet, a sport és a szabadidő-eltöltés sokszínű lehetőségeit.
- Az oktatási, egészségügyi, szociális és kulturális szolgáltatások színvonala növekszik.
- A gyermekek, az idősek, a rászoruló és a fogyatékkal élők ellátása magas színvonalon folyik.
- Javul a hátrányos helyzetűek felzárkózásának feltételrendszere, csökken a szegregációval veszélyeztetett terület kialakulásának esélye.

GAZDASÁGI JÖVŐKÉP

- A kerület gazdaságának alapját a szolgáltatási és termelő ágazatok egyensúlya adja, amelyben jelen vannak a világgazdaság élvonalába tartozó termelési láncokba integrált nagyvállalatok beszállítói csakúgy, mint a helyi gazdaságnak a kerület működését megtartó és színvonalasan kiszolgáló cégei.
- Növekedési pályára álltak a kétezres évek elején – a kerületben elindult és a szomszédos fővárosi kerületekből beköltözött – induló mikro és kisvállalkozások, amelyek megtalálták a kerületben a növekedésüket, kibontakozásukat segítő területet és támogató közeget.
- A kerületben folyamatosan jelen vannak nagyfoglalkoztatók, amelyek olyan javakat állítanak elő, amelyek a termék-életciklus felszálló, vagy érett szakaszában vannak.
- A kerület vállalkozásai sikeresen integrálódtak a digitalizálódó világgazdaságba, sikeres követő stratégiát folytatnak az ipar 4.0 és az IOT területén.
- A vállalkozási szolgáltatások köre a kerületen belül is teljes körűen biztosított és stabilan szolgálja az itt működő vállalkozások tevékenységét.
- Növekszik a településre betelepülő, tőkeerős, munkahelyteremtő vállalkozások száma.
- A lakosság körében terjed az önfoglalkoztatás, új, kreatív gazdasági tevékenységek végzésében a kerület gazdasági szerkezete átalakul, korszerűsödik.
- A kiskereskedelmi és a lakossági szolgáltató szféra minőségében és területi lefedettségében is teljes körűen kiszolgálja a kerületben élőket.

- Kialakultak a kerület jó közlekedési adottságokkal rendelkező külső részein a city logisztika egész fővárost ellátó központjai, amelyek megbízhatóan szolgálják ki az átalakuló lakossági fogyasztási szokásokat.
- A kerület fejlesztése az önkormányzat érdekei és céljai alapján, átgondoltan és rendszerelvűen történik, a környező településekkel együttműködésben, a beruházók igényeinek és az aktuális pályázati lehetőségek figyelembevételével.
- A meglévő gazdasági területek működését, új gazdasági funkciók megtelepedését segítő belső és kerületközi közlekedési kapcsolatok biztosítása révén a kerület északi részén a Dunakeszi út, Felsőkert ut, Késmárk út menti gazdasági fejlesztési területek ütemezetten, megfelelő zöldfelületi biztosítottsággal, korszerű gazdasági funkciókkal települnek be,
- A kerület villamos- és hőenergia-termelésében jelentős szerephez játszanak a megújuló erőforrások.

KÖRNYEZETI ÉS TELEPÜLÉSSZERKEZETI JÖVŐKÉP

- A település szerkezetét élhető kisvárosias városrész-egységek alkotják, amelyben az alapszolgáltatások gyaloglási, vagy kerékpározási távolságon belül elérhetőek.
- A közösségi közlekedés rendszere minden városrészben minőségi és versenyképes alternatívát kínál az egyéni közlekedéssel szemben.
- A kerület közlekedési rendszere a lakossági igényeket figyelembe véve korszerűsödik. Az agglomeráció irányából érkező gépjárműforgalom csökkenése a közösségi közlekedési ágak fejlesztésével együtt megindul, javul a kerület élhetősége és környezeti minősége.
- Rákospalota kerületközpont funkcióbővítő rekonstrukciója, Újpalota alközponti funkcióbővítő megújítása, Pestújhely lokális központi funkcióbővítő rekonstrukciója, Pólus térség vegyes városközponti funkciókkal való bővítése megtörténik.
- A kerület és a szomszédos kerületek közötti átjárhatóság minőségi és mennyiségi javulása, a vasút menti „peremterületek” funkcióbővítése megvalósul.
- A kerület fő közlekedési tengelyei mentén, melyek jelentős forgalmat bonyolítanak (Rákos út, Fő út, Illyés Gyula u., Szentmihályi u., Károly Sándor út, Nyírpalota-Zsóka u.) a közlekedés terhelése csökken, intézményi, kereskedelmi és szolgáltató funkciók erősödnek meg.
- A kerület több pontján a kisvárosias jellegű beépített területeken a karakterőrző rehabilitáció folyamatos, karakterőrző megújítás a MÁV lakótelepen megvalósul.
- A lakódomináns fejlesztések - Parkváros intézményi funkciókkal vegyes intenzív, Palota újfalu zöldmezős, volt növényolajgyár területén intenzív lakódomináns fejlesztése megvalósul a környezeti károk felszámolása mellett.
- A rekreációs zöldfelületek és erdőterületek nagysága növekszik, a közparkok, közkertek fejlesztése, korszerűsítése folyamatos.
- A Szilas-patak komplex (rekreációs célú, és egyben természetközeli szempontú) revitalizációja megtörténik.
- A kerület a szomszédos kerületekkel és településekkel hivatáscélú és szabadidős tevékenységet is kiszolgáló kerékpárúthálózatot alkot.
- A megújuló energiaforrások felhasználásának aránya növekszik
- Szemléletformáló intézkedések segítségével javul a települési környezet minősége
- Szegregációval veszélyeztetett terület állapota javul szemléletformálással és az itt élők lakókörnyezetének fejlesztésével

I.2 A kerület jövőképe a város térségi szerepére vonatkozóan

A kerület számára egyszerre fontos Budapesten belüli pozíciójának erősítése – tranzit jellege helyett a beköltözések és befektetések célterületévé válásának elérése – illetve az agglomeráció településeivel való jó kapcsolatok ápolása. Feszített célként hosszú távon elérhetővé válik, hogy önálló arculattal rendelkező, és gazdaságilag változatos munkahelyeket kínál, illetve az itt lakók számára sokszínű lakás-ellátást biztosító vonzó városrész legyen, Zuglóhoz vagy Dél-Budához hasonlóan. A Gödi Különleges Gazdasági Övezet szomszédos kerületeként hidat tud képezni a formálódó Pest megyei innovációs övezet és a főváros többi része között. Az itt működő vállalkozások világ-szinten meghatározó ipari hálózatokba tudnak integrálódni. Városperemi alközponti szerepet is be tud tölteni, azzal, hogy biztosítja az agglomerációs településekről érkezők számára az intermodális csomóponti szerepköröket.

Az agglomerációs települések mellett Budapest részeként a XV. kerület a szomszédos kerületek közötti pozíciójának erősítésében, a főváros gazdasági térségében magasabb hozzáadott értéket előállító ipari és szolgáltatási funkciók további megtelepedésében lát kitörési lehetőséget. A kerület Budapesten belüli pozíciójára közvetlen hatással van a szomszédos IV., XIV. és a XVI. kerületekkel való kapcsolatok mértéke. A felértékelődni látszó lokális gazdasági kapcsolatok iránti igény elősegítheti, hogy tovább mélyülhessenek az együttműködések, beszállítói körök alakulhassanak a kerületek gazdasági szereplői között. A kerületek közötti gazdasági kapcsolatok elmélyülése vagy fúziója a kerületek közötti munkamegosztást részesítheti előnyben a versenyhelyzettel szemben. Ennek eléréséhez önkormányzati koordinációs/közvetítő szerepvállalás is szükséges. Az önkormányzat kerületfejlesztési feladatainak hatékonyabb ellátása érdekében a fejlesztéseinek szomszédos kerületekkel való összehangolásában, a közös elemek ütemezett megvalósításában érdekelt.

A szomszédos kerületekkel összehangolt fejlesztési célterületek:

- Kerületek közötti közlekedési kapcsolatok intenzifikálása, közlekedési infrastruktúra (közúti, kerékpáros, gyalogos) fejlesztések közös tervezése, megvalósítása.
- Közműfejlesztések a peremterületeken (közútfejlesztésekkel párhuzamosan).
- Kerületeken átnyúló zöldfelületi és rekreációs rendszerek fejlesztése (pl. Szilas-patak revitalizációja).
- Fővárosi szintű beavatkozások, fejlesztések melletti közös fellépés (pl. BKK és a MÁV fejlesztései: elővárosi vasúti közlekedés, kerületi kötőtpályás közlekedés (villamos, metró), fővárosi távhőellátási rendszer ellátási területének fejlesztése, fővárosi tulajdonú közutak felújítása).
- Gazdasági szereplők elképzeléseinek, megvalósításában való kerületközi együttműködések koordinálása

Budapest külső kerületeként a XV. kerületben jelentős az ingázásból adódó forgalom és **környezetszennyezés**, aminek „társadalmi-gazdasági” hozadéka nem helyben realizálódik. A kerület hatékony gazdaságfejlesztési eszközökkel mérsékelni kívánja függő helyzetét, gazdasági területeinek új befektetőket kíván találni, lakóterületeinek és helyi közösségi szolgáltatásainak, kulturális, sport és **szabadidős infrastruktúrájának** fejlesztésével beköltözési célterületté kíván válni. Az önkormányzat az agglomerációban lévő szomszédos településekkel való harmonikus együttműködésre törekszik. Fő cél, hogy Budapest XV. kerületének imázsa jelentősen javuljon a külső befektetők, a potenciális új beköltözni szándékozók, és a helyben élők számára is.

I.3 A kerületfejlesztési elvek rögzítése

A kerület jövőképeinek eléréséhez vezető hosszú és középtávú célok és tervezett beavatkozások, valamint a településrendezési eszközöket érintő változtatások megvalósítása az alábbi általános – horizontálisan érvényesülő – fejlesztési irányelvek figyelembe vételével történik. Ezek a célok olyan alapelveket rögzítenek, amelyek áthatják a célhierarchia összes elemét. Sőt a településtervezést követően ezek az alapelvek a végrehajtás során is alkalmazandóak.

Középpontban az ember

Fenntarthatóság

A kerület fejlesztéseinek tervezése és megvalósítása során kiemelten fontos a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóság szempontjainak biztosítása, melyek nem választhatóak mereven szét. A fenntarthatóság elve alapján a fenntartható fejlődés célja az emberi élet minőségének javítása, az ökoszisztémák és rendelkezésre álló források eltartó képességén belül. Az erőforrásokkal való takarékoskosság és a környezeti terhelések csökkentése a kerület életének minden területére alkalmazandó. A környezeti fenntarthatóságot erősíti a környezetbarát közlekedési módok előtérbe helyezése, a változatos területhasználat a policentrikus kerületszerkezet, a kötöttpályás magas szolgáltatást nyújtó tömegközlekedési folyosók, biztonságos gyalogos és kerékpáros hálózat, megfelelő mennyiségű és minőségű közterület, és zöldfelületek összefüggő hálózatának megteremtése, olyan okos rendszerek bevezetése, melyek jelentősen csökkentik a közlekedési igényt. A gazdasági fenntarthatóság a több lábbon álló helyi gazdasággal, a magas innovációs szinttel, a prosperáló helyi kis-és középvállalkozásokkal biztosítható. A társadalmi fenntarthatóság alatt a szubszidiaritáson alapuló demokratikus döntéshozatalt, a megfelelő életminőség és életkörülmények biztosítását, a szociális jólétet, a működő és összetartó helyi közösségeket értjük.

Partnerség, együttműködés

A területi tervezésben, a kerületi ügyekben az állampolgárok aktív részvételére van szükség. A folyamat korai szakaszában való részvétellel a partnerek hozzájárulhatnak a tervezési folyamat nagyobb sikeréhez, és az eredménytelen beruházások elkerüléséhez. A hatékony információ megosztás, a társadalmi közmegegyezés nem csupán a fejlesztések megvalósulásának sikere szempontjából fontos, hanem azért is, mert élénk gazdasági környezetet teremthet a gazdasági befektetők és tervezésben résztvevők számára.

A kialakult együttműködési formákat a településfejlesztési célok megvalósítása során is érdemes fenntartani, biztosítva a folyamatos visszacsatolás lehetőségét a civil és a gazdasági szféra szereplői számára. A széles körű partnerség biztosítása a kerület társadalmi

kohézióját is növeli, hozzájárul a civil szféra erősödéséhez, a helyi identitás kialakulásához.

Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség elsősorban az egyenlő hozzáférés azonos módon való biztosítását (más szóval az egyenlő bánásmódot) jelenti. Szabályok szerinti, előre deklarált módon kell mindenki számára egyformán lehetőséget biztosítani a területi tervezésben, a kerületi ügyekben való részvételre, a kerület és környezete használatára, a gazdaság által nyújtott lehetőségek kiaknázására, a szolgáltatások igénybevételeire. A célok kitűzésénél, a beavatkozások tervezésénél szem előtt kell tartani, hogy az eredmények mindenki számára elérhetőek legyenek.

Alkalmazkodás

Az alkalmazkodó kerület nyitott, gyorsan és hatékonyan képes reagálni a környezeti, gazdasági és társadalmi változásokra. A klimatikus viszonyokhoz, a gazdasági tényezők és a lakosság életvitelének változásához (pl. az otthoni munkavégzés szerepének felerősödése a pandémiás helyzet alatt), a kerületi szolgáltatásokkal rugalmasan alkalmazkodik.

Hatékonyág

A kerületfejlesztés során kiemelt fontosságú alapelv a már rendelkezésre álló erőforrásokra való támaszkodás, valamint a költséghatékonyság biztosítása. A hatékony kerületfejlesztés érdekében hosszú távú (több költségvetési és tervezési ciklusú) gondolkodásra van szükség. Az egyes fejlesztések, projektek esetében a beruházási költség mellett a fenntartás, működtetés költségeivel, és a fejlesztések hosszú távú hatásaival is kalkulálni szükséges.

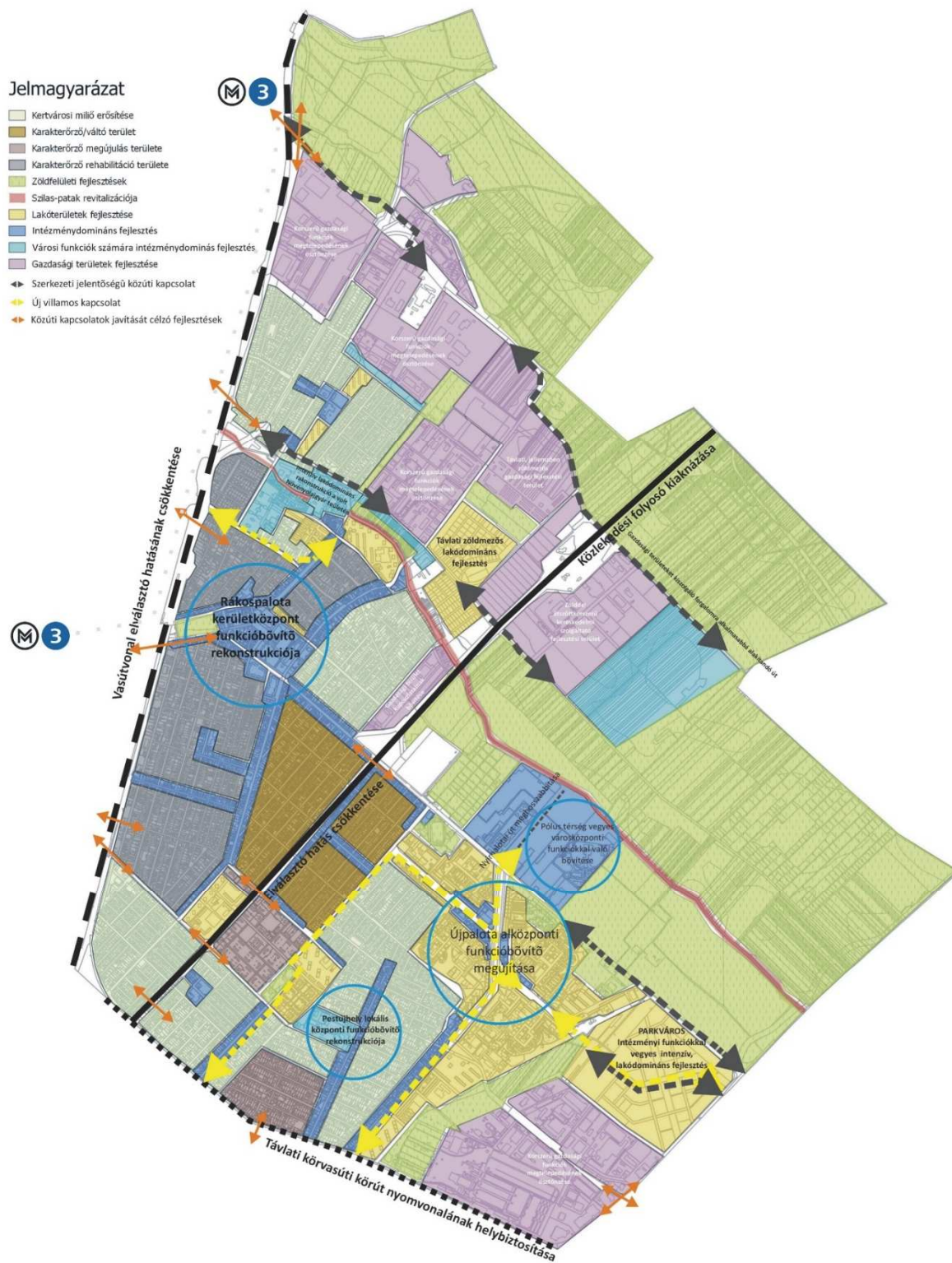
II. CÉLRENDSZER

JÖVŐKÉP BUDAPEST XV. – A HOLNAPOT ÉPÍTJÜK			
Átfogó célok	Á1:	Á2:	Á3:
	A társadalmi jólét alapjainak biztosítása, a kerület népességmegtartó erejének növelése	A kerület gazdasági szerkezetének fejlesztése és sokszínűvé tétele	A természeti és épített környezettel való felelős gazdálkodás megerősítése
	<p>R1: A kerület élhetőségének, életminőségének, imázsának javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> R1/1: A kompakt város, policentrikus kerület kialakítása R1/2: Fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer R1/3: Kerületi lakhatási feltételek javítása R1/4: A szociális és az idősellátás javítása R1/5: Közösségi aktív rekreációs szabadterek fejlesztése R1/6: Kulturális szolgáltatások feltételeinek javítása 		
Részcélok	<p>R2: A kerület fejlődése érdekében a helyi gazdaság versenyképességének és sikerességének növelése</p> <ul style="list-style-type: none"> R2/1: A kerület gazdasági területeinek fejlesztése, a kerület kapu-pozíciójából fakadó előnyök kihasználása R2/2 A kerület nagyfoglalkoztatói hátterének megerősítése R2/3 A kis- és középvállalkozások számára az üzleti szolgáltatási háttér megerősödésének támogatása R2/4 Az okos (smart) kerületté válás elősegítése 		
	<p>R3: A kerület alkalmazkodóképességének javítása</p> <ul style="list-style-type: none"> R3/1: Környezeti állapot javításának elősegítése, klímaváltozásra való hatékony felkészülés R3/2: Az egészségügyi és szociális intézményrendszer megerősítése 		

Jövőkép területi leképezése

II.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Á1: A társadalmi jólét alapjainak biztosítása, a kerület népességmegtartó erejének növelése

A társadalmi jólét, a kedvező életminőség egyik meghatározó tényezője a környezet jó állapota, az építészeti és szolgáltatási háttér minősége, a vonzó, komfortos városi környezet. A koncepcióban meghatározott javaslatok legfőbb célja a kerületben élő és dolgozó emberek, illetve az idelátogatók számára az élhető környezet, a minőségi szolgáltatások biztosítása. Az élhető, egészséges környezet meghatározó eleme a jó levegő, a csendes, nyugalmas lakóhely, a biztonságos és tiszta közterületek, a közösségi helyszínek és események, a szabadidős, sportolási lehetőségek széles spektruma, az ápoltság és jó egészségi állapotú zöldfelületek.

Budapest Főváros XV. kerület hosszú távú átfogó célja, hogy az életminőség feltételeinek fejlesztésében az *emberközpontú szemléletet* előtérbe helyezze. Fontos, hogy a kerületben a társadalmi jólét fejlődése a jövőben a népességszám további nagyarányú csökkenése nélkül menjen végbe. A kerület népességmegtartó erejének növelésében az egyik meghatározó szempont az élhető, de egyúttal fenntartható környezet megteremtése, a lakhatás biztosítása. Az itt élők számára még inkább vonzóvá tehető a kerület, ha az egyszerre tudja biztosítani a városi lét kényelmét, a kedvező zöldfelületek nyújtotta kikapcsolódás élményét, a közszolgáltatások összetett kínálatát és a lakossági igényekhez igazodó közlekedés előnyeit. A kerület hosszú távra tervezett és ellenőrzött keretek között zajló fejlődése komplex módon jelenti a lakókörnyezet megújulását, az *életfeltételek javulását*, az esélyegyenlőség széleskörű megvalósulását, és a helyi szolgáltatások folyamatos fejlesztését. Mindezek közvetlenül és áttételesen is hozzájárulnak a befogadó helyi közösség formálódásához, a társadalmi kohézióhoz, az intézményi együttműködések szorosabbá tételéhez, a partnerségi hálózat létrejöttéhez, a társadalmi értékek védelméhez.

Á2: A kerület gazdasági szerkezetének fejlesztése és sokszínűvé tétele

A kerület tranzitjellegének mérséklése érdekében az egyik legfontosabb gazdasági szempont olyan *vállalkozások bevonása*, amelyek helyi munkahelyeket teremtenek. Az agglomeráció irányából érkező munkavállalók gazdasági potenciáljának kiaknázását munkahelyteremtő vállalkozások kerületi megtelepedése segítheti elő a kerületben. A 21. századi életkörülmények kialakítása és fenntartása szempontjából meghatározó jelentőségűek a helyi foglalkoztatás különböző formái, a fejlett humán infrastruktúra, a korszerű közszolgáltatások, az összetartó közösségek, a kedvezőbb életviteli lehetőségek, és a kertvárosi jellegű lakhatási körülmények megteremtése. Ide tartozik az *ingázási kényszer mérséklése*, a magasabban kvalifikált lakosság helyben foglalkoztatásának elősegítése, megfelelő vállalkozások számára optimális telephely megtalálása.

Mivel Budapest XV. kerület az M0 autópályát mellett fekszik, ezért az autópályához közelebb fekvő északi gazdasági területek várhatóan az elérhetőség és a közlekedési kapcsolatok intenzitása alapján telephely választó vállalkozások számára lehetnek vonzóak. A kereskedelmi-szolgáltató és gyártó tevékenységet folytató ágazatok tipikusan ilyen, de nagy területigényű beruházásokat követelnek meg. Ezen tevékenységek jellemzően több és magasabban képzett humán erőforrást igényelnek, jellemző rájuk az IT eszközök, illetve a modern szervezési és menedzsment módszerek alkalmazása, melyek vonatkozásában maguk is értékes eszközöket dolgoznak ki.

Az otthoni és helyben történő foglalkoztatás elősegítésére a korszerű IT-technológiák elterjedésén túl olyan új gazdasági ágak megjelenése is szükséges, melyek munkavállalói helytől függetlenül képesek

munkavégzésre. A kreatív gazdaság új, folyamatosan növekvő ágazatai lehet ennek egyik első megjelenési formája.

Á3: A természeti és épített környezettel való felelős gazdálkodás megerősítése

A kerület fejlesztése során alapvető az értékvédelmi szempontok fokozott érvényesítése, a kultúrtörténeti hagyományok ápolása, az értékes építészeti emlékek megóvása, a helyi egyedi arculat és építészeti karakter megőrzése. (elsősorban MÁV vasutas-telep, Széchenyi-telep, Öregfalu)

Lakódomináns területek fejlesztésére a kerületben számos ponton van lehetőség, ahol cél elsősorban a meglévő alulhasznosított területek funkcióváltása, megújítása, a belső tartalékok hasznosítása. (pl. a volt Növényolajgyár, volt Bórgyár volt Észak-Pesti kórház területe). A zöldmezős lakódomináns fejlesztések során, rekonstrukciós és rehabilitációs beavatkozások esetében, előnyben kell részesíteni a környezetbarát, és innovatív technológiákon alapuló alternatív energiagazdálkodási megoldásokat (pl. távhő ellátás, napelemek használata, zöldfalas homlokzatképzések) valamint a téli- nyári hővédelem építészeti eszközeinek alkalmazását (pl. árnyékolások, hőszigetelések), továbbá az esővíz-gazdálkodás korszerű eszközeinek és rendszereinek alkalmazását (pl. vízelnyelő burkolatok, esővíztározók).

A fejlesztések során cél az átmenő forgalom csökkentése, a kötöttpályás közlekedés, a környezetbarát egyéni közlekedési eszközök alkalmazhatóságának támogatása, az összeközlekedési szemléletmód megvalósítása.

A térségben kevés a természetszerű állapotban megmaradt élőhely, ezért védett és egyéb természetközeli területek, az erdők, a vizes élőhelyek megóvása különösen fontos. Cél a **zöldfelületek hálózatosságának növelése**, az élőhelyek közötti kapcsolatok javítása. A környezeti erőforrásokkal való tudatos gazdálkodás érdekében az energia hatékony és hosszú távon költséghatékony megoldások előnyben részesítése. A fejlesztések során a környezeti, klímavédelmi szempontokat erőteljesen érvényre kell juttatni.

II.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A 3 átfogó cél megvalósulását 3 db rész cél segíti. A rész célok döntő többsége tematikus (társadalmi, gazdasági, környezeti) cél, kisebbik részük a kerület egy konkrét területi egységére fókuszál. A rész célok megvalósítása nem csak egy-egy átfogó cél elérését segítik, hanem ezek együttesen biztosítják a hosszú távú célok és a jövőkép elérését.

R1: A kerület élhetőségének, életminőségének, imázsának javítása

R1/1: A kompakt város, policentrikus kerület kialakítása

Helyzetkép

- A települések és kerületek esetében az egyik legfontosabb követelmény, hogy mind a természeti erőforrások biztosítása, a közlekedés, a települési infrastruktúra, a mezőgazdasági termelés és minden egyéb tevékenység minél alacsonyabb természethasználattal (ökológiai lábnyommal) történjen (Newman – Kenworthy, 1999).
- A Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptióban (BP2030 Konceptió) rögzítésre került Budapest tervezett központrendszer, mely számos ponton érinti a kerületet is.

A kompakt város, a policentrikus kerület eszméje összhangban van a fenntarthatóság az élhetőség koncepciójával, hiszen a növekedés lehetőségei egy kerület esetében is végesek. Ez azt jelenti, hogy amire szükség van szolgáltatás-, infrastruktúra-fejlesztés az a tudatosan tervezett módon, a koncentrált növekedés, és az okos város szempontjait szem előtt tartva menjen végbe. A fentiek érdekében szükség van a policentrikus kerületszerkezet, a színvonalas kötöttpályás szolgáltatást nyújtó tömegközlekedési folyosók, az állomások körüli kereskedelmi szolgáltató egységek, biztonságos gyalogos és kerékpáros hálózat, megfelelő mennyiségű és minőségű közterület, és zöldfelületek összefüggő hálózatának megteremtésére, olyan okos rendszerek bevezetésére, melyek jelentősen csökkentik a közlekedési igényt.

A több kisebb központtal rendelkező policentrikus kerületszerkezet segítségével jelentősen csökkenthető a káros anyag kibocsátás, hiszen a kerületben élők lakóhelyük közelében vehetik igénybe a különböző szolgáltatásokat, intézhetik ügyeiket. Ez a kibocsátás különböző okos megoldások segítségével, akár a nullához is közelíthet, amennyiben az ügyintézés digitális rendszerben is megoldható.

A fenntartható, ideális kerületszerkezet kialakítása beavatkozások sorát kívánja, melyek között kiemelt szerepe van a városi közterek kialakításának, melyek a közösségi élet helyszínei. Elsődleges cél, hogy ezeket a tereket az itt élők aktívan használják. Ennek érdekében a közterületeknek fizikai minőségükben is vonzóknak kell lenniük, alkalmazkodniuk kell a klímaváltozás, a modern életvitel kihívásaihoz. A minőségi városi terek kialakítása, a terület étellel történő

*A kompakt
Budapest,
policentrikus kerület
kialakítása*

megettöltése, a környező ingatlanok értékének növekedését, kereskedelmi szolgáltató egységek fejlődését, a kerület imázsának javulását eredményezhetik.

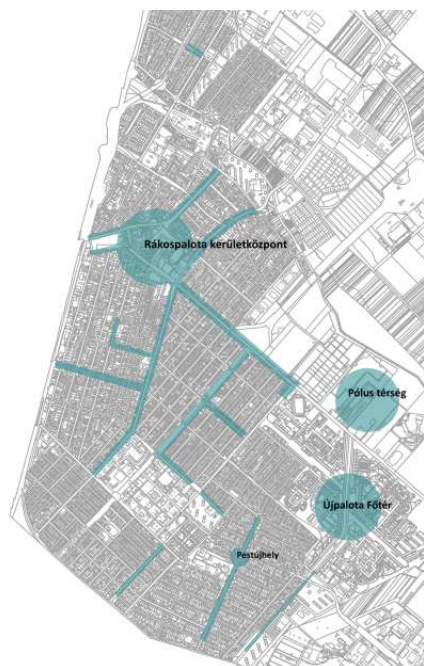
A BP2030 koncepcióban a kerületben *kiemelt jelentőségű helyi központként Rákospalota kerületközpont* került megjelölésre. Hosszútávon a kerületközpont a fővárosi központok rendszerében lokális kerületközpontként, a kerületi belső igényeinek kielégítésére fog szolgálni elsősorban, a fővárosi központok rendszerében kevésbé lesz hangsúlyos. A fejlődés érdekében Rákospalotai kerületközpont funkcióbővítő rekonstrukciója szükséges, melynek során:

- a központ és tágabb környezetének integrált fejlesztése,
- vegyes funkciójú, gyalogosbarát és zöldfelületekben gazdag kerületközpont kialakítása,
- a Rákospalota-Újpest vasútállomás és a kerületközpont és kapcsolatának erősítése,
- Rákospalota-Újpest vasútállomás környezetében kisvárosias léptékű intermodális csomópont kialakítása,
- a Karácsony Benő parkban megkezdett rekonstrukció folytatása, a Kossuth szobor környékének rehabilitációja tervezett.

*Kerületközpont és
alközpontok
funkcióbővítő
rekonstrukciója,
megújítása*

A BP2030 koncepcióban *Újpalota Főtér jelentős helyi központként* került nevesítésre. Újpalota központja olyan kerületi alközpont, melynek funkcióbővítő megújításával hosszútávon számolni kell. Az új funkciók megtelepítésével együtt, a közlekedési, parkolási rendszer, (Zsókvár utca - Erdőkerülő utak), zöldfelületi rendszer átgondolása is szükséges.

A BP2030 koncepcióban a *Pólus térség kereskedelmi központként* került nevesítésre. A terület jelentős kereskedelmi funkcióval rendelkezik, amelynek hosszútávon vegyes városi funkciókkal való bővítése járulhat hozzá a kerület fejlesztéséhez. **Pestújhely** kerületrészben a Budapest 2030 nem jelöl központot, de kerületi szinten a részben már megjelenő helyi **lokális központ** funkcióbővítése javasolt.

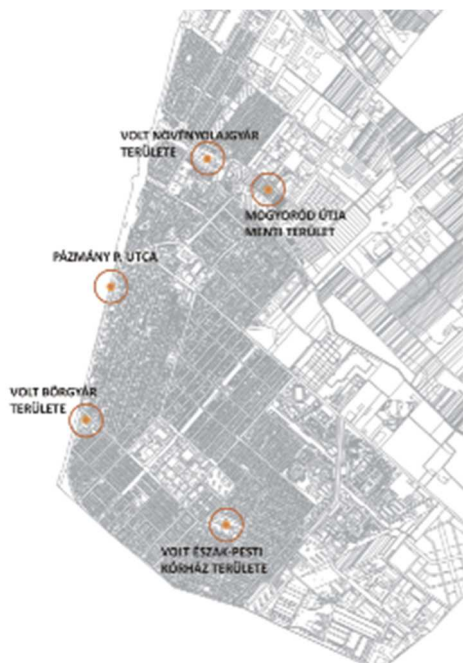
A kerületben, ha nem is hangsúlyosan, de jelen vannak olyan lineáris tengelykezdemenyek, melyeken kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó funkciók koncentráltabb megtelepedése tapasztalható. Ezek a funkciók jellemzően főközlekedési vonalak mentén alakultak ki, így az azokkal együtt járó problémákat is mutatják.

(Az érintett útszakaszok jellemzően: Rákos út; Szerencs u. Rákos út- Váci vasút közötti szakasza; Arany János u. Rákos út- Eötvös szakasza; Fő út; Illyés Gyula u.; Szentmihályi út. a Bánki útig; Régi Főti út; Arany János u. Gábor Áron u.- Bánkúti u. közötti szakasza; Kolozsvár u.; Pestújhelyi út; Thököly út; Árokhát út)

*Kereskedelmi
szolgáltató
tengelyek erősítése*

A kompakt város elve alapján kiemelkedő cél azon területek újrahasznosításának ösztönözése, melyek barnamezősek, alulhasznosítottak, felhagyottak, és a jelenlegi funkciójukkal a környezetükbe nem, vagy csak zavaróan illeszkednek. A kerületben több olyan terület is található, amelyek – a fenti szempontok alapján – hosszútávon funkcióváltást, beavatkozást igényelnek:

*Barnamezős,
alulhasznosított,
átalakuló területek
hasznosítása*

- * A volt Növényolajgyár olyan barnamezős terület, melynek rekonstrukciója során a terület intenzív lakódomináns funkcióváltására kerülhet sor, a Szilas-patak rekreációs célú megújításával összehangoltan.
- * A Pázmány Péter utca és a vasúti közti területek (Árpád-Szerencs utca közötti szakasz) funkcionális megújítása tervezett.
- * A volt Börgyár területén a rendezési eszközök által meghatározottak végrehajtása szükséges
- * A volt Észak-Pesti kórház területének egészségügyi funkciójú hasznosítása már részben megindult, de további a kormányhatározatban meghatározott funkciók (szociális, oktatási, közművelődési sport rekreáció, közösségi zöldfelület) funkciók betelepítése, a terület komplex hasznosítása javasolt.

- * A Mogyoródi út menti tömb esetében környezetéhez jobban illeszkedő intézményi és zöldterületi funkcióváltás javasolt, a Szilas-patak rekreációs célú megújításával összehangoltan.

R1/2: Fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer

Helyzetkép

- Az M3-as autópálya, valamint a kerület nyugati határvonalát képező 70-es és 71-es számú vasútvonal, és a kerület déli oldalán végigfutó Körvasút elvágó hatása közlekedési és város-szerkezeti problémákat okoz.
- A kerület életében az agglomerációból érkező, átmenő forgalom rendkívül jelentős, ami kiemelkedő környezeti terhelést jelent. Hiányoznak a megfelelő méretű P+R parkolók, az eszköz-váltásra alkalmas intermodális csomópontok, a kapacitív közösségi közlekedési hálózatok a város, illetve a kerület határán.
- A motorizáció foka emelkedő tendenciát mutat mind országos, mind kerületi szinten.²¹ A kerület főútjain az agglomerációs települések felől érkező bejárók átmenő-forgalma magas, ami az utóbbi évek során évi 4-5%-kal nő.
- A kerületben elérhetőek kötöttpályás közlekedési eszközök, azonban a kerület nagy utasforgalmú viszonylatain sűrű autóbuzos szolgáltatás található. A vasúti közlekedés volumene az utóbbi időben növekedett, de alapvetően továbbra is a közúti eszközök dominálnak. Utasforgalmi szempontból Rákospalota - Újpest vasútállomás és Istvántelek megállóhely a legjelentősebb, azonban a megálló közlekedési kapcsolatai, megközelíthetőségük a XV. kerület felől nem megfelelőek.
- A kerületben a közterületi parkolás díjmentes. Az agglomerációból érkezők P+R parkolók hiányában a kerületi helyi közterületeket használják erre a célra. A vasútállomások és nagyforgalmú közösségi közlekedési eszközök környékén szintén nem találhatóak rendezett, jól kiépített parkolási létesítmények. A lakótelepek esetében a házak előtt nagy kapacitású parkolóterületek helyezkednek el, amelyek azonban ennek ellenére több helyütt nem elegendőek.²²
- A kerületben a kerékpáros főhálózat²³ 2 km hosszú, amely rendkívül rövidnek tekinthető. A kerékpáros hálózat hiányossága mellett a kerékpártárolás hiánya is fennáll a kiemelt célállomásokon, vasútállomások, nagyobb üzletek, iskolák, intézmények körül. A már telepített kerékpártárolók többsége nem tekinthető kényelmesen használhatónak.

²¹ A motorizációs fok alakulása kerületi fővárosi szintem 2008-2019 között, forrás KSH; megalapozó vizsgálat

²² A legsúlyosabb probléma az Újpalotai lakótelepen van

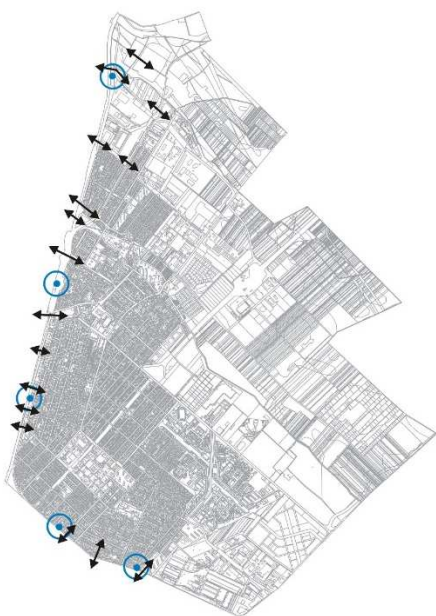
²³ Fő út mentén önálló kétirányú kerékpárút, ami a Csobogós utcában elválasztott gyalog-kerékpárútként folytatódik, a Régi Fóti úton felfestett kerékpársáv, ami önálló kerékpárútként vezet tovább egy rövid szakaszon

Cél

A kerület életében kiemelt cél az agglomerációból érkező kerületre nehezedő gépjárműforgalmi terhelés csökkentése. Fontos lenne, hogy az agglomerációból ingázók lehetőleg kerülethatár előtti „megállítása”, eszközváltásra való ösztönzése, a közösségi közlekedési eszközök és módok közötti együttműködés megteremtése, az átszálló és intermodális csomópontok minőségi kiépítése. (70. és 71. sz. vasút megállóhelyei, Nyírpalotai úti új kötött pálya a belváros felé).

Cél az **összközlekedési szemléletmód** alkalmazása, azaz a különböző alágazatok egymással történő hatékony kombinálása. Ehhez egyfelől olyan helyek szükségesek, ahol meg tud valósulni az eszközváltás (intermodális csomópontok), másfelől olyan díjpolitika szükséges hozzá, amely miatt érdemes váltani. Az agglomerációs lakosok parkolási igényeinek kezelése a kerülethatáron, illetve a kiindulási pontjuk településén kell, hogy megtörténjen, (P+R, B+R parkolók kialakítása), a kerületet érintő elővárosi vasútvonalak felújítása, új viszonylathálózati rendszer sűrűbb követéssel való kialakítása, a XV. kerület és szomszédos kerületeit és településeit összekötő kerékpárforgalmi hálózat kialakításával együttesen.

Az agglomerációs parkolási igények visszaszorulása jelentősen enyhíteni tudja a helyi lakosok parkolási problémáit, mely érdekében a várakozási díjon kívül további pénzbeli eszközként felmerülhet a behajtási díj bevezetése. Átfogóbb szabályozási lehetőség nemzeti szinten tud megjelenni az általános, teljes közúthálózatra kiterjedő úthasználati és várakozási díjak bevezetésével, amelyek akár dinamikusan is árazhatóak az aktuális forgalmi terhelés, környezeti állapot és egyéb indikátorok függvényében.

A kerületben meglévő, jelentős elválasztó hatást generáló elemek - 70-es és 71-es számú vasútvonal és a kerület déli oldalán végigfutó Körvasút. Fontos cél az átjárhatóság növelése, a megállóhelyek gyalogos és kerékpáros megközelíthetőségének, valamint a közösségi közlekedési ráhordás minőségének javítása, melynek érdekében a IV. kerület felé több ponton - Káposztásmegyér irányába, Harsányi Kálmán út és a Dunakeszi út csomópontnál, a volt Novák piac és az Istvántelki vasútállomás környékén - a közlekedési kapcsolatok fejlesztése szükséges.

Hosszútávon célkitűzés, hogy a kerület sűrűn lakott részeiből induló kapacitív közösségi közlekedési kapcsolat jöjjön létre, mely biztosítja az átszállás-mentes

Az agglomerációból érkező gépjárműforgalom mérséklése

A szomszédos kerületekkel történő közlekedési kapcsolatok javítása, kerületen belüli elvágó hatások mérséklése

gyors eljutást a belváros irányába. A 4-es metró kiépítése Újpalotáig a közeljövőben nem várható, viszont szükség van Újpalota és Budapest belvárosa közötti, kisebb összegből megvalósítható felszíni kötöttpályás kapcsolat kiépítésére (Nyírpalotai út - Drégelyvár utca). A közúti vasúti összeköttetést elsősorban gyorsvillamosként kell kiépíteni, azaz megállóhely-kiosztását a gyorsbuszokhoz szükséges igazítani, hisz így tud menetidőben megfelelő alternatívát kínálni a jelenlegi gumikerekes járművekkel kiszolgált tengelyen. A távlatiakban, amikor a metró esetleges újpalotai hosszabbítása megtörténik, a megállóhelyek kiosztása felülvizsgálandó. A villamos esetében a külső körvasúti átvezetés kritikus, ugyanis olyan aluljáró műtárgy építése szükséges, amelyet távlatilag a metró is képes használni.

A Nyírpalota út – Drégelyvár utca villamostengelyhez kapcsolódik a Zsókaút utcában a 69-es villamos dél-keleti meghosszabbítása, amely az újonnan létesülő lakóparkot képes kiszolgálni

Kisebb, villamoshálózati beavatkozást a 12-es villamos végállomásának fejlesztése, környékének rendezése jelent. A villamos jelenleg nem tudja megfelelően betölteni a harántirányú, M3-as metróra ráhordó szerepét, amelyet mindenképpen erősíteni szükséges. A pesti fonódó hálózat megvalósulása után (Bajcsy-Zsilinszky út – Váci úti villamos kiépítése) Rákospalota központjából is kialakíthatóak a belvárost elérő átszállásmentes kapcsolatok.

Kerületen belüli elvágó hatásokat is csökkenteni szükséges, elsősorban az M3 gyorsforgalmi út esetében, amely megtörténhet egyrészt a meglévő kapcsolatok fejlesztése (pl. Wesselényi utcánál, és Arany János utcánál), illetve új kapcsolatok kiépítése (pl. Mozdonyvezető utca vonalában) által.

A kerület számára komoly problémát jelent a közterületein megjelenő nagyszámú gépjármű, annak minden negatív környezeti, gazdasági és élettani hatásával. Az élhetőség érdekében az egyéni gépjárműforgalommal szemben a gyalogos, kerékpáros, valamint a közösségi közlekedést kell előnyben részesíteni a fővárosi közlekedés-fejlesztési elképzelésekkel összhangban. Cél, hogy az alapvető igényeket kielégítő intézmények, szolgáltatások gépjármű használata nélkül is elérhetőek legyenek, ennek érdekében a kerületi alközpontok megerősítése, funkcióbővítő fejlesztése szükséges (Rákospalota, Pestújhely, Újpalota, Pólus térség). A fő közlekedési hálózatok mellett, cél mellékhálózatok forgalomcsillapítása, az utcák jól átgondolt egyirányúsításával, forgalomcsillapított övezetek rendszerével. Az élhetőség növelése érdekében fokozni szükséges a kerület útjain a közlekedésbiztonságot, különösen a jelenleg is konfliktusokkal terhelt helyszíneket.

A kerékpáros főhálózat jelentős hiányosságát pótolni kell, mind a rekreációs célú útvonalakon, mind a lakott területen belül. Ki kell alakítani a szomszédos

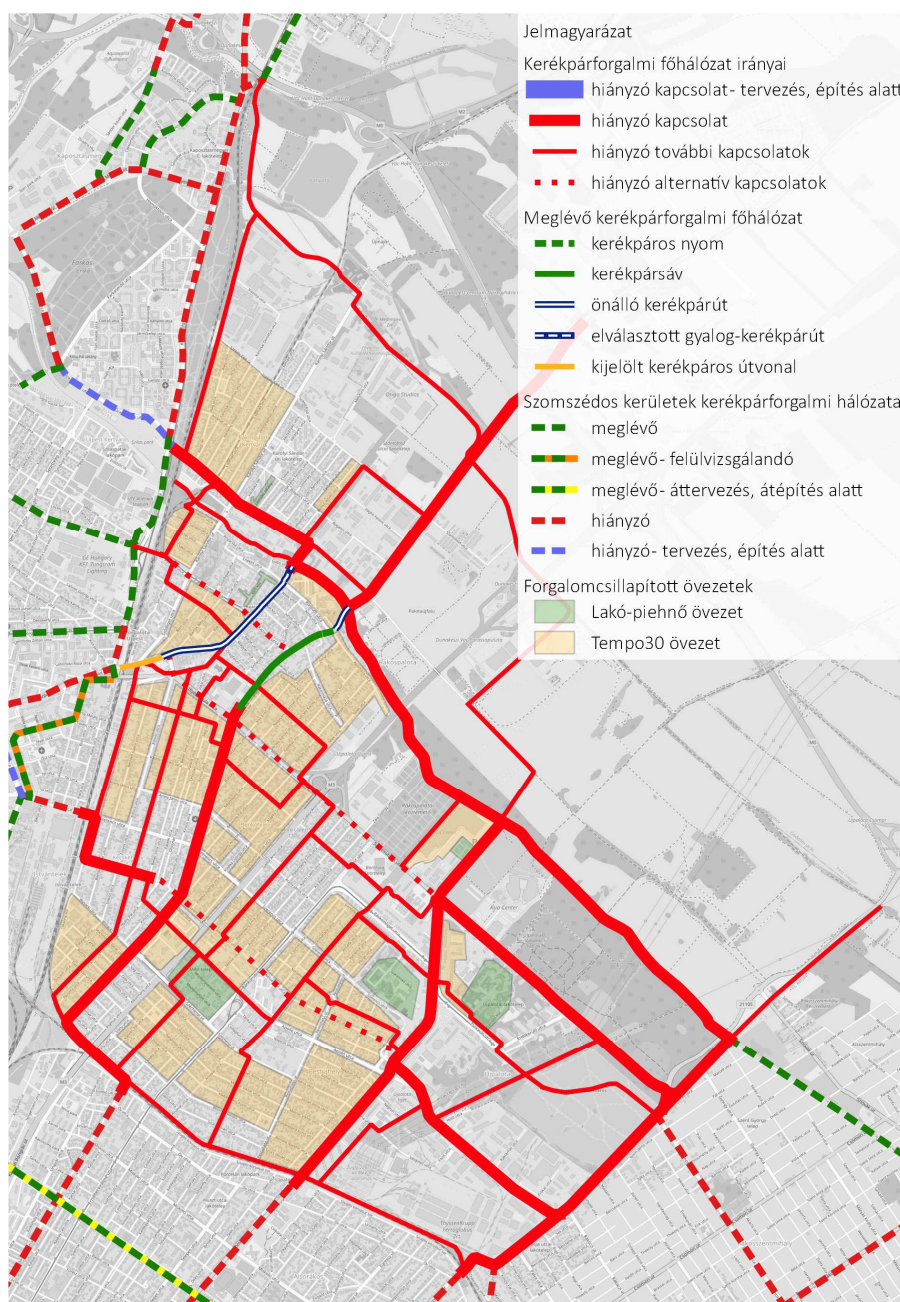
***Az emberléptékű,
kerület élhetőséget
növelő közlekedési
módok támogatása***

kerületekre és az agglomerációra is kiterjedő kerékpáros főhálózatot, amely alternatívát tud jelenteni akár az elővárosokból ingázók számára is. A kerületben törekedni kell a gyalogos, kerékpárosbarát közterületi fejlesztések ösztönzésére, de nem csak a távolságok minimalizálása, új hálózati elemek kiépítése a cél, hanem a meglévő infrastruktúra humanizálása, a biztonságérzet javítása (pl. Fő út promenád, Rákos út humanizálása).

Kiemelt cél, hogy biztonságos és a gyerekek igényeinek is megfelelő útvonalak legyenek kialakítva az iskolák, óvodák irányába, illetve hogy a közlekedési kultúra elsajátítása fiatal korban megkezdődjön.

Az élhető lakókörnyezet biztosítása nem lehetséges a meglévő közlekedési infrastruktúra folyamatos magas szolgáltatási szinten tartása nélkül a kisebb-nagyobb felújítások által, mely nem jár jelentős kapacitásnövekedéssel. A kerület élhetőségének emeléséhez elengedhetetlen továbbá a megfelelő színvonalú és átgondolt parkolási rendszer, amely lehetővé teszi a helyi lakosok parkolási igényeinek kiszolgálását, de nem jár a gépjárműforgalom és a gépjármű-közlekedési terület további növekedéssel.

Kerékpárforgalmi főhálózat konceptiója

Szerk.: Mikroline Kft., háttér: openstreetmap, adatok forrása: kerületi településrendezési terv, BKK

Megvalósítás lehetséges eszközei

- Összkozülekedési szemléletmód alkalmazása a közlekedéstervezésben (intermodalitás és interoperabilitás)
- Modal shift a gépjármű-közlekedés csökkentésével, különösen az agglomeráció irányából
- Közösségi közlekedés szolgáltatási szintjének fejlesztése
- M3 és a vasút elvágó hatásának mérséklése új közlekedési kapcsolatok kiépítése és a meglévő szintbeni kapcsolatok külszintűvé történő átépítése
- Kötöttpályás közösségi közlekedési nyomvonalak létesítése

- Kerékpáros nyomvonalak kialakítása kerékpáros létesítmények építésével vagy kijelölésével
- Kerékpárforgalmi alaphálózat kerékpározhatóságának/használatosságának növelése
- Gyalogos felületek fejlesztése, gyalogos közlekedés esetében a szolgáltatások koncentrációjával a távolságok optimalizálása
- Fogalomcsillapítás szabályozási és forgalomtechnikai eszközök alkalmazásával
- Közlekedésbiztonsági beruházások
- Átgondolt terület-specifikus parkoló-fejlesztés

R1/3: Kerületi lakhatási feltételek javítása

Helyzetkép

- A kerületben 2018-ban 37.350 db lakás volt található (teir.hu), amely a külső pesti kerületek között kifejezetten nagy lakásállománynak számít.
- A kerületi lakásállomány csak kismértékben változott a 2010-es években: csekély mértékű volt az új lakások építése, és összességében tíz év alatt 932 lakással csökkent a lakásállomány (teir.hu).
- A fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül 5,3% volt 2018-ban. A külső pesti kerületek között ez a legmagasabb arány. Az önkormányzati lakások száma folyamatosan csökkent a kerületben, számuk jelenleg 2.109 db.
- Az egyszobás lakások aránya 8% a kerületben, tehát a lakásállomány legnagyobb része legalább kétszobás, ami alkalmas például a fiatal felnőtt generáció számára a családalapításhoz.
- Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) 3,2%-ra szorult vissza a kerületben 2011-re (KSH Népszámlálás 2011), ami a fővárosi és az országos átlag alatt van, de a külső pesti kerületek között viszonylag magasnak tekinthető.
- A belső fővárosi kerületekben és az átmeneti zóna kerületeiben a lakásépítésre alkalmas telkek— az elmúlt évek nagy lakásépítési boom-ja miatt – gyakorlatilag elfogytak, ami felértékeli a külső kerületek ingatlanállományát. A fenti folyamatot az ingatlanárak emelkedése is követte a szomszédos belső(bb) kerületekben, ami számos ház és lakásvásárlót a külsőbb („még megfizethető”) helyszínek irányába terel. Mindez a XV. és XVI. kerületi telkek és akár lakások ingatlanpiaci pozícióját is felértékelték, amire a kerület tudatosan is reagálhat.

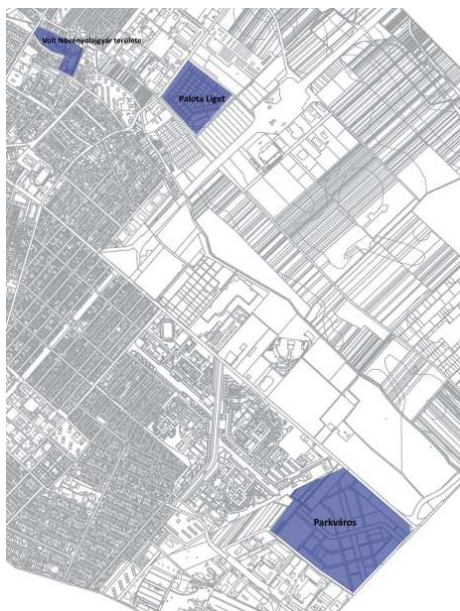
Cél

A helyi közösség megerősödését, a kellemes életfeltételeket és a kerület népességmegtartó képességét nagymértékben szolgálja a biztonságos és kellemes lakókörnyezet kialakítása. A tudatos lakáspolitikai gyakorlással cél olyan lakóterület-fejlesztés megvalósítása a kerületben, amely egyszerre segíti a lakásállomány bővülését és minőségi átalakulását, valamint hosszú távon a fenntartható önkormányzati lakásgazdálkodás lehetőségeit. A rendezett lakókörnyezet, a jó minőségű épület- és lakásállomány nemcsak a kerületi lakosok, hanem a kerületbe beköltözők számára is vonzó életkörülményeket jelent.

*Tudatos
lakáspolitikai*

A fejlesztések megvalósításához a kerület nemcsak számottevő lakásállománnyal rendelkezik, hanem jelentősebb, távlatban lakódomináns beépítésre szánt területek is rendelkezésre állnak:

Távlati lakódomináns fejlesztések

- * Palota Újfalú területén, zöldmezős lakódomináns fejlesztés (közterületi struktúrája kialakításra került, kiszolgáló infrastruktúrája hiányzik.),
- * Újpalota Parkvárosban intenzív, intézményi és vegyes városi funkciók megtelepítése,
- * a volt Növényolajgyár területén intenzív lakódomináns rekonstrukció javasolható.

A kerületben a kisvárosias, kertvárosias és lakótelepszerű beépítések is megtalálhatók a lakóterületeken, melyek jelentős részében az épület, lakásállomány megújítása, rehabilitációja szükséges. A kerületben fővárosi rendelettel védett épületegyüttesek és kerületi védelem alatt álló településrészek és védett utcaszakaszok is jelen vannak, ezek megújítása, rehabilitációja különös figyelmet, esetenként önkormányzati szerepvállalást igényel.

Karakterőrzés, rehabilitáció, megújulás

A karakterőrzés a fentiek figyelembevételével a kerületen több ponton szükséges:

- * A kerület Fővárosi rendelettel védett épületegyüttese a MÁV vasutastelep érintett területén²⁴, a karakterőrző megújítás mellett, kisléptékű ingatlanfejlesztés elképzelhető.
- * Az egykori Széchenyi-telep területén a karakterőrzés mellett a parkolási rendszer és a zöldfelületek megújítása szükséges.
- * A Rákospalota Újfalú még megmaradt karakteres épületállományának rehabilitációja szükséges, de ezen a területen belül krízis és veszélyeztetett lakótömbök

²⁴ az Alkotmány utca (M3-as autópálya) - Kazán utca - Rákos út - Wesselényi utca - Vasutastelep utca - Széchenyi út által határolt

is megtalálhatóak²⁵, így az élhető és vonzó lakókörnyezet kialakításakor a szociális városrehabilitációs programok is segítségre lehetnek

A lakótelepek és telepszerű beépítések esetében átfogó, komplex rehabilitáció szükséges, amiben kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon a parkolási problémák enyhítése, a közterületek rendezése, esetenként a funkcióbővítés, illetve hangsúlyosan a klímaváltozás hatásainak mérséklésére irányuló beavatkozások.

A kertvárosias jellegű beépítésű területeken cél a közösségi közlekedés rendszer megújulásával, átszervezésével, egyidejűleg a zöldfelületek és közterületek minőségi megújítása, a kialakult kertvárosias milió megtartása, a már korábban ismertetett kereskedelmi-szolgáltató tengelyek megerősítése, a lakóterületek közlekedési terhektől való védelme érdekében.

A lakófunkció meghatározó a kerületben, a XV. kerület jelentékeny lakás-állománnyal rendelkezik, amelyből fővárosi szinten viszonylag magas az önkormányzati lakásbérlemények aránya. Ennek fenntartása nemcsak gazdaságilag, hanem szociális szempontból is előnyös lehet, hisz lehetőséget nyújt az esélyegyenlőség biztosításához. Hatékony önkormányzati lakásgazdálkodással elősegíthető a fiatalok letelepedése, otthonteremtése és a családalapítás támogatása is sikeresen megvalósítható. Hosszú távon az Észak-Pesti kórház területe nemcsak fecskelakás, hanem fecskeház építésére is alkalmas lehet, melynek komplex megújítása során a lakófunkció kialakítása is megengedett.

Az élhető lakókörnyezet a jó minőségű lakásokkal, a karbantartott közterületekkel, a rendezett zöldfelületekkel, a változatos szolgáltatások jó elérhetőségével és mindenki számára biztosított hozzáféréssel, a jól kiépített intézményhálózattal a kerület kedvezőbb megítélésének, imázsának az alapfeltétele.

*Önkormányzati
tulajdonú
lakásgazdálkodás*

Megvalósítás lehetséges eszközei

- Az időközben megépült új Észak Pesti Szennyvíz Fogyújtó Csatorna üzembe helyezése nagy területeket nyit meg a lakóingatlan-fejlesztések számára. A lakótelepen a panelprogram folytatása mellett a lakosság öngondoskodási szintjét elősegítő feltételek kialakítása helyi intézkedések segítségével (pl. lakásfelújításokra vonatkozóan).
- Az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok minőségének javítása a piaci alapú lakbér-bevételek növelése érdekében. Az Újpalotán található bérlakások döntő többsége panellakás, ezek felújítása középtávon megoldható. A Rákospalotán és Pestújhelyen található bérlakások legnagyobb része hagyományos szerkezetű lakás: ezekben középtávon a felújítás és a komfort

²⁵ Kerülethatár — Tóth István u. – Patyolat u. - Wysocki u.– Rákos út — Dugonics u. –Klapka György u. – Arany János u. – Baksay Sándor utca – Tompa Mihály utca – Csákberény utca – Szentmihályi út - Illyés Gyula u. – Deák u. – Fő út által határolt terület

fokozat emelése, gazdaságtalan felújítás esetén hosszú távon értékesítésük vagy szanálásuk valósítható meg.

- Az önkormányzati bérlemények egy részének bevonása a „fecskelakás-programba” és ezzel a fiatalok otthonteremtésének támogatása.
- Szociális bérlakásállomány bővítése a rászoruló társadalmi csoportok számára.

R1/4: A szociális és az idősellátás javítása

Helyzetkép

- A 60 év feletti idősök aránya folyamatosan növekedett a kerületben a 2010-es években, arányuk közel egyharmada az állandó népességnek, és kétszeresen meghaladja a 15 év alattiak arányát. (teir.hu). A kerület lakosságának korösszetételében legmeghatározóbb az idősödés, elöregedés, ami a külső pesti kerületek között a legelőrehaladottabb demográfiai folyamat.
- A szociális ellátás központi intézménye az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI), amely a szociális alap- és szakosított ellátásokat is megszervezi. A szociális és az idősellátás intézményei több telephelyen működnek a kerületben. A kerület idősellátásában működik az Időskorúak Gondozóháza, Időseket Segítő Szolgálat, Házi Gondozó Szolgálat, valamint több szociális konyha is.
- A kerület szociális és idősellátása folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság korösszetételének változását, a kapacitástervezés azonban nem mindig tud lépést tartani a gyorsan változó igényekkel.
- A szociális és az idősellátás szolgáltatásainak kapacitás-elosztása és –kihasználtsága az egyes kerületrészek lakosságszámától és korcsoportos megoszlásától függ.
- A szociális jellegű közszolgáltatások rendelkeznek elég potenciállal a kapacitás-bővítéshez és az összehangolt működtetéshez az esélyegyenlőség széleskörű megteremtése érdekében.
- A kerületben az országos átlaghoz képest magasabb az időskorúak részaránya, emiatt nagyarányú a krónikus, nemfertőző, degeneratív betegségek (pl. magas vérnyomás, cukorbetegség, mozgásszervi betegségek) aránya a népesség körében. A járványügyi veszélyhelyzet miatt a helyi egészségügyi alapellátás túlterheltséggel nézett szembe (pl. házi orvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok), és az elmaradt beavatkozások miatt középtávon továbbra is a fokozott igénybevételre kell felkészülni.
- A járvány miatt az idősök számára korlátokba ütközött különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférés (bevásárlás, gyógyszertár, orvosi ellátás), napi ellátásuk megnövelte a helyi szociális szolgáltatások igénybevételét, amely rövidtávon a szociális szolgáltatásokban kapacitás-hiányt eredményezhet.
- A járvány miatt nehéz helyzetbe kerülő helyi lakosok (munkanélküliség, kieső jövedelmek, hosszú betegszabadság) anyagi és természetbeni támogatása (pl. szociális ellátásfajták, kerületi kedvezmények) középtávon is a szociális ellátórendszer racionalizálását és a hatékonyabb forrásallokációt követeli meg.
- A szomszédunkban zajló háború okozta energiaválság és az infláció mértékének növekedése mind a helyi lakosok, mind az önkormányzat fenntartási költségeinek drasztikus növekedésével jár(hat).

Cél

A kerület kiterjedt szociális intézményhálózattal rendelkezik, a szociális ellátórendszer rendelkezik az infrastrukturális és szervezeti keretekkel, a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátások és a különböző intézményi szakszolgáltatások is jelen vannak. Ugyanakkor a jövőben fel kell készülni az időskorú népesség létszámának további növekedésére. A helyi népesség korcsoportos összetételének átalakulása, azaz a változó lakossági igények újszerű kihívások elé állítják az idősellátás szolgáltatásait. Az idősödés demográfiai folyamatának kibontakozásával párhuzamosan lehetőség szerint bővíteni, kiszélesíteni szükséges az otthoni ápolás, az idősgondozás, a házi gondozás és az otthoni betegápolás tevékenységeit. A szociális gondoskodás részeként nagy hangsúlyt kell fektetni a partnerségi hálózat kiépítésére, az intézményi együttműködésekre, a szociális és egészségügyi szolgáltatások integrált megszervezésére. Ebben újszerű szerephez juthatnak a civil szervezetek, amelyek a helyben végzett tevékenységeikkel hatékonyan kiegészíthetik a kerület szociális ellátásának feltételeit, lehetőségeit.

*A szociális és az
idősellátás
javítása*

A COVID-19 pandémia által előidézett gazdasági és társadalmi válsággal összefüggésbe hozható *társadalmi hátrányok mérséklése* egyúttal az életminőség kerületi feltételeinek javítását is elősegíti. A járvány középtávon döntően befolyásolja az emberek egészségi állapotát, tehát fizikai, pszichés és mentális állapotát, és végső soron gazdasági teljesítőképességét. Ugyanis a járványügyi veszélyhelyzet idején a legtöbb egészségügyi szolgáltatás szünetelt vagy korlátozottak voltak az ellátáshoz való hozzáférés lehetőségei, elmaradtak a szűrések és a rehabilitációk, amelyek középtávon a krónikus betegek egészségromlását, de akár életesélyeik csökkenését is okozhatják. A kerület számára a közeljövőben prioritássá kell tenni a helyi lakosság egészségvédelmét, hiszen közös érdek a jobb életfeltételek kialakítása a helyi egészségügyi ellátás megerősítésén keresztül. Az elkövetkezendő években az egészségügyi szolgáltatások mellett a kerület szociális ellátórendszerének is fel kell készülnie a válsághelyzetből fakadó társadalmi problémák kezelésére és az esélyegyenlőség széleskörű biztosítására. A társadalmi lemaradás és kirekesztődés elkerülése érdekében a helyi szinten erőfeszítéseket kell tenni a sérülékeny társadalmi csoportok veszélyeztetettségének csökkentésére.

Megvalósítás lehetséges eszközei

- A szociális ellátórendszer helyi lakossági igényekhez igazodó szolgáltatás-bővítése és/vagy a meglévő szolgáltatások kapacitás-növelése.
- A szociális ellátás és az egészségügyi alapellátás közötti intézményi együttműködés szorosabbá tétele. Ennek egyik lehetséges formája az egészségügyi alapellátásban kötelezően létrehozandó házi orvosi praxisközösség az országos elképzelések függvényében.
- A helyi idősellátás házi ápolással és gondozással kapcsolatos szolgáltatásainak megújítása, bővítése és tartalomfejlesztése, például az önkéntes munka bevonásával (pl. Segítő Szolgálatban).

- A szociális intézmények és a civil szervezetek közötti együttműködés erősítése, partnerségi hálózat kiépítése. Ennek során a támogatott lakhatás valósítható meg a szociális intézményekből kikerülőkhöz számára a társadalmi integráció előmozdítása érdekében.
- A COVID-19 pandémia miatt bekövetkezett válság világossá tette, hogy szüksége lesz a veszélyeztetett társadalmi csoportok helyzetének felmérésére és folyamatos figyelemmel kísérésére.
- A válság miatt szociálisan hátrányos helyzetbe kerülők számára a szociális jelzőrendszer működtetése az esélyegyenlőség biztosítása érdekében, helyi kedvezmények biztosítása számukra
- A szociális ellátórendszer fejlesztése, például új szolgáltatások (pl. ifjúságvédelem) szervezésén és/vagy a meglévő szolgáltatások kapacitás-bővítésén keresztül (pl. házi gondozás szakemberei).
- Partnerségi hálózat kiépítése az egészségügyi és a szociális intézmények, illetve a civil szervezetek között, részben az önkéntes munka bevonásával (pl. fiatalok kötelező önkéntes munkája révén).
- Az integrált ellátás megvalósítása az egészségügyi ellátásban a preventív szemlélet előtérbe helyezésével (újra létrehozandó háziorvosi praxisközösségeken keresztül).
- Szűrőprogramok helyben való biztosítása, egészségnapok szervezése, betegségmegelőző helyi programok működtetése.

R1/5: Közösségi aktív rekreációs szabadterek fejlesztése

Helyzetkép

- Bár a kerület zöldfelületi ellátottsága kedvezőnek mondható, a közparkok, közkertek száma és kiterjedése elégtelen²⁶.
- A kerületben elsősorban a Szilas-patak mentén, található potenciális zöldterület-fejlesztési szabadterületek, a beállt lakóterületeken kevés a mozgástér.
- A városi szintű közpark hiányzik a területről, a Karácsony Benő park tekinthető a kerület legfőbb, leglátogatottabb zöldterületének.
- A kerületi lakótelepek jelentős zöldfelületekkel kerültek kialakításra, ugyanakkor a felszíni gépjárműparkolás egyre növekvő helyigénye fokozatosan csökkenti a zöldfelületek nagyságát.
- A közparkok, közkertek átfogó megújítása az elmúlt években megkezdődött, de még sok helyszín szorul minőségi fejlesztésre. Főleg a régebbi lakótelepek játszókertjeinek felszereltsége sok helyen elmarad a mai kor igényeitől.
- Közjóléti erdőterület csak egy nagy tömbben, az Újpalotai lakótelep mellett található. A Páskomligeti parkerdő jelentős rekreációs potenciálú és jelentős számú embernek nyújt megfelelő kapcsolódási lehetőséget, de további kisebb parkerdők jól kiegészítenék a jelenlegi rendszert.

Cél

---

²⁶ Az egy főre jutó funkcionáló zöldterületek (közparkok, közkertek aránya nem éri el a 3 m²/főt, ami a WHO által ajánlott 9m²/fő értéktől elmarad. Ugyanakkor a lakótelepi zöldfelületek és a parkerdő területe pozitív irányba árnyalja ezt a helyzetet.

Napjainkban különösen fontos cél az élhető és vonzó környezet fenntartható módon való kialakítása, és ebben a sport, a rekreációs tevékenységek ösztönzése, és végső soron az életminőség javítása. A **közösségi szabadidős és rekreációs lehetőségek** fejlesztése komplex módon támogatja a lakosság jobb egészségi állapotát és egészségesebb életmódját. Fontos, hogy a lakosok legnagyobb részben helyben vagy a közelben találják meg a sportolási és rekreációs lehetőségeket. A lakosság megszólítása, azaz aktivizálása a helyi sportéleten és a szabadidő aktív eltöltéséhez szükséges infrastruktúra megteremtésén keresztül nagymértékben segíti a kerületi identitástudat megerősödését, a közösségfejlesztést is. A vonzó életkörülmények kialakításának egyik alapfeltétele a kulturális, a szabadidős és a **sport infrastruktúra**, valamint a sokszínű programkínálat megteremtése. Ehhez kiaknázható lehetőségek rejlenek a helyi természeti adottságokban, elsősorban a Szilas-patak közvetlen környezetében.

*A közösségi
szabadidős és
rekreációs
lehetőségek
fejlesztése*

Az életminőség javítása érdekében a lakóterületek zöldterületi ellátottsága, a közösségi aktív rekreációs lehetőségek kínálata bővítésre szorul a kerületben. A lakosság ellátásának javításához alapvetően nem a területek növelésére, hanem a meglévő, de sok esetben alulhasznosított zöldterületek funkcionális és zöldfelületi revitalizációjára, fejlesztésére van szükség. A megújuló Karácsony Benő park és a városközpont további zöldterületei összességében alkalmasak komplex közparki funkciók betöltésére, ezért azok közötti gyalogos és zöldfelületi kapcsolat erősítése szükséges.

Kiemelt jelentőségű a **Szilas-patak revitalizációja**, és a Páskomligeti erdő további funkcióbővítése, azok vonzáskörzete jelentősen növelhető. A javasolt további erdőtelepítések távlatban újabb parkerdők kialakítását is célozzák

A zöldfelületek folyamatos fenntartási szükségletei, és a társadalom sokrétű fejlesztési igényei tervszerűen végzett zöldfelület-gazdálkodást kíván, amely a zöldfelületek naprakész nyilvántartását teszi szükségessé. Elsősorban a közterületi faállomány és az egyéb közcélú zöldfelületek digitális adatbázisának kialakítása szükséges, amelyet célszerű a Fővárosi Önkormányzat térinformatikai rendszerébe (BP FATÁR) integrálható módon kialakítani. A kellő pontosságú közműhálózati térképek rendelkezésre állása esetén reális fásítási stratégia, faszor-rehabilitáció, új fásítás kitűzése a cél. A zöldterületek megújítását több évre kidolgozott ütemezési terv szerint kell végezni. A zöldfejlesztések kapcsán meg kell teremteni a lehetőségét a civil és gazdasági szereplők által érkezett anyagi és természetbeni felajánlások befogadására.

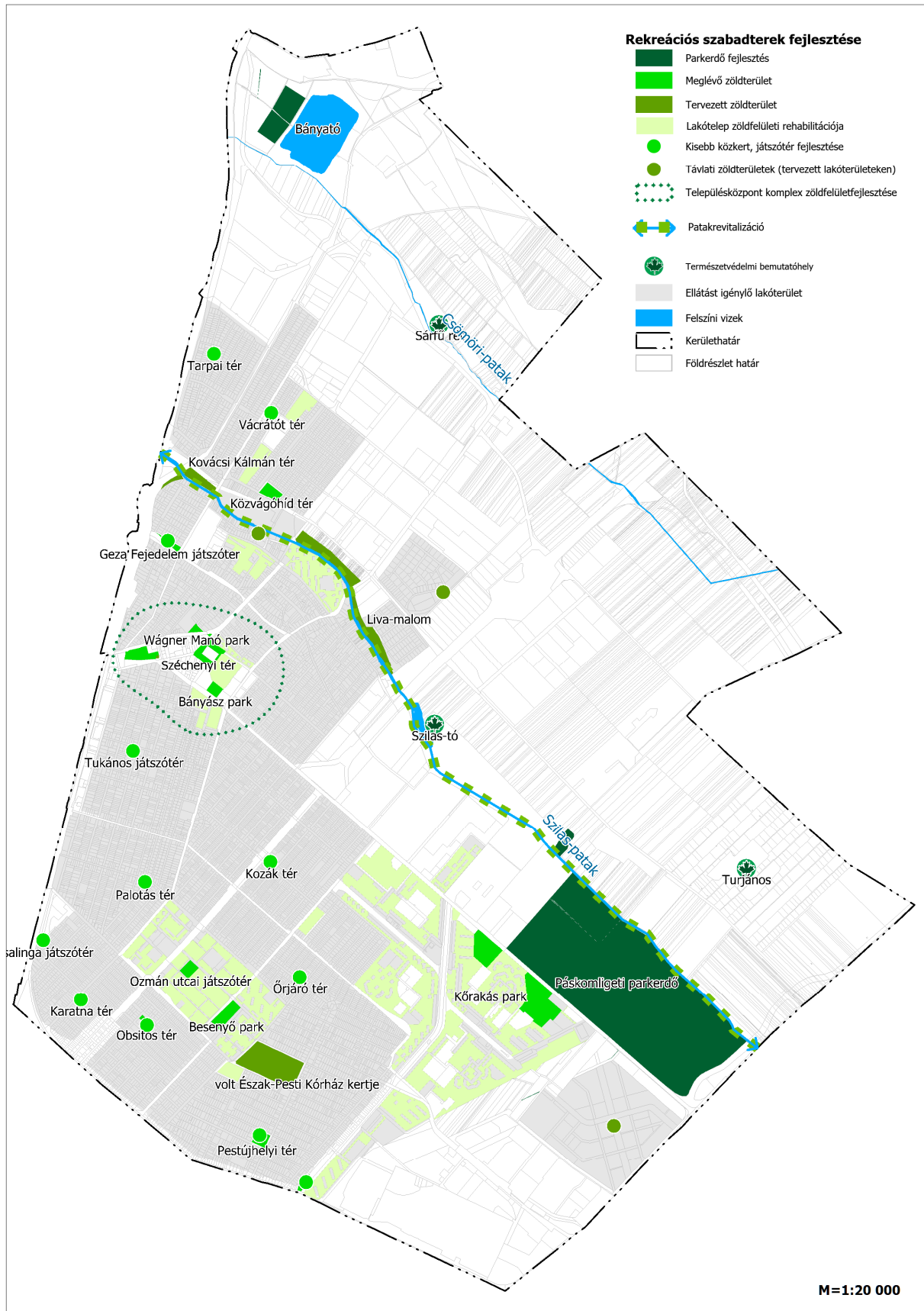
A **zöldfelületi kapcsolatok fejlesztése**, a rekreációs területekkel való ellátottság fejlesztése szempontjából kulcsfontosságú a Szilas-patak revitalizációja, a patak mentén komplex rekreációs övezet kialakítása. A patak mentén gyalogos sétány és a szomszédos kerületekkel kapcsolatot képező, biztonságos kerékpárút kialakítása a cél. A közlekedési fejlesztésekkel párhuzamosan racionális zöldfelület-fejlesztést kell végrehajtani, a patak mentén pihenőhelyek, sport- és játszóeszközök, futópálya telepítendő, elsősorban a lakóterületekbe ágyazott szakaszokon. Figyelembe véve a Szilas-patak természetvédelmi értékét, az

ökológiai hálózatban betöltött kiemelt szerepét, a fejlesztések során különös hangsúlyt kell fektetni az élőhelyek megóvására. Ennek megfelelően a Szilas-tó környezetében kerülni kell a káros beavatkozásokat. Az M3 autópályától nyugatra eső vízfolyásszakaszok a természetközeli mederkialakítást, gazdag vízi világot eredményező *revitalizációs beavatkozásokat* kell végezni. A Szilas-patak mentén az ingatlanok tulajdonviszonyi helyzete miatt nehéz az előrelépés, vizsgálni kell a magántulajdonú ingatlanrészek közcélú hasznosításának lehetőségeit, a kisajátításhoz igénybe vehető pályázati forrásokat. A jelentős forrásigény miatt a patak revitalizációja ütemezetten, kisebb lépésekben valósítható meg. A megújult Liwa-malom környezetében, és a Kovácsi Kálmán téren (egykori faiskola helyszínén) javasolt a beavatkozásokat megkezdeni. További kitörési pont lehet, ha megvalósul a volt Növényolajgyár hasznosítása, és ezzel együtt az érintett patak-szakasz rekonstrukciója.

Beavatkozások:

- Szabadidős és rekreációs célokat, valamint az aktív életet egyaránt szolgáló közterületek értékőrző fejlesztése (pl. Karácsony Benő park).
- Sportolási és szabadidős tevékenységek infrastrukturális fejlesztése (pl. Szilas-patak, Páskomliget).
- Közterületi zöldfelületek és faállományok digitális katasztere és fejlesztési ütemterv kidolgozása
- Lakossági felmérések, kérdőívek készítése a problémák, igények feltárására
- Szilas-patak revitalizáció és patakmenti rekreációs övezet kialakítása
- A beállt lakóterületeken, az egykori Észak-Pesti Kórház parkjának rekonstrukciója és a lakosság számára való megnyitása nagy lehetőséget rejt magában
- További rekreációs területek tervszerű fejlesztése, bővítése.

R1/6: A kulturális szolgáltatásokfeltételeinek javítása

Helyzetkép

A kerület kulturális életének központja a Csokonai Nonprofit Kft mely közösségi, művelődési funkciót lát el a következő telephelyeken: a Csokonai Művelődési Ház, a Pestújhelyi Községi Ház (PeKH), Kozák téri Községi Ház, az Újpalotai Szabadidő Központ (USZIK), a Kikötő Ifjúsági Községi Tér, Dokumentumtár és Információs Központ, illetve a Rákospalota, Pestújhely és Újpalota Helytörténeti Gyűjteménye. A kerületben összesen három könyvtár működik a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárhoz kötődően.

Cél

A kulturális szolgáltatás feltételeinek javítása a társadalmi értékek megőrzésével és a kulturális kínálat sokszínűvé tételével a fenntartható fejlődés társadalmi-kulturális alappilléret alkotja. A kerületi humán infrastruktúra változatos fejlesztése így önmagában hordozza a helyi kulturális funkció megerősödését. A *helyi kulturális intézményrendszer fejlesztése*, valamint a kulturális programok kínálatának bővítése nemcsak a helyi identitástudat erősítéséhez járul hozzá, hanem elősegíti a kerület sikeres arculatváltását, az új imázs kialakítását is. A kerületi kulturális életének fejlesztése a közösségépítés kapcsolatszervező és hálózatépítő hatásán keresztül támogatja a vonzó életfeltételeket, amellyel növeli a kerület népességmegtartó erejét. A kulturális szolgáltatások sokszínűvé tétele elősegíti a lakosok nagyobb arányú bevonását a helyi kezdeményezésekbe, rendezvényekbe, valamint támogatja a befogadó aktív társadalom feltételeinek kialakítását a kerületben.

*A kulturális
szolgáltatás
feltételeinek javítása*

Beavatkozások:

- Tudatos menedzsment és marketing kialakítása a kerület kulturális értékeinek széleskörű bemutatására, a helyi rendezvények népszerűsítése online és nyomtatott formában
- Közösségfejlesztés a helyi identitástudat erősítése érdekében, így a helyi rendezvények programokká szervezhetőek (pl. Pestújhelyi Napok, Újpalotai Nyári Játékok), és a kerületen kívüliek számára is ismertté tehetőek
- A kulturális szolgáltatások fejlesztéséhez kapcsolódó civil szerveződések és lakossági klubok támogatása, a helyi kezdeményezések felkarolása (pl. kerületben található nemzeti értékek felvétele a XV. kerületi Értéktárba).
- A kulturális programok bővítéséhez szükséges közművelődési és kulturális infrastruktúra fejlesztése.
- Partnerségi hálózat kialakítása a szomszédos kerületekkel a kulturális kínálat bővítésére, a kulturális intézményi együttműködések erősítésére (pl. közös rendezvények és programok, könyvtárközi kölcsönzések).

R2: A kerületi fejlődése érdekében a helyi gazdaság versenyképességének és sikerességének növelése

R2/1. A kerület gazdasági területeinek fejlesztése, a kerület kapu-pozíciójából adódó előnyök kihasználása

Helyzetkép

- A kerületben elszórtan több részben-egészében betelepült, illetve még betelepülésre váró gazdasági területek is található, pl. az M3 belső szakasza mentén, illetve a Késmárk utca környékén.
- A gazdasági – kereskedelmi, szolgáltató – funkciók jellegüknél fogva a kerületi közlekedési tengelyek mentén, azokhoz kapcsolódva, illetve a központokhoz illeszkedve helyezkednek el, elsősorban a kerület külső peremén, a lakóövezetek és az M0 környéke és a Felsőkert utca között.
- A kerület barna- és zöldmezős gazdasági területeinek ingatlanpiaci ismertsége a fővárosi és agglomerációs térségi kínálat szintjén nem kielégítő
- A zöldmezős (távlati gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató) területek ma főleg mezőgazdasági céllal hasznosítottak (Városkapu u. térségében), tulajdonviszonyaik összetettek, az ingatlanokat érintő adótételek alacsonyak, a tulajdonosok a piaci értékesítésükben az alacsony m²-árak miatt kevésbé érdekeltek.
- A barnamezős területek több esetben lakóterületek közé ágyazva (pl. volt bőrgyár területe) rontják a településképet, leértékelik a lakóterületek megítélését is.
- A kerület külső gazdasági területeinek fekvési adottságai jobbakként, mint az átlag, az M0-M2-M3 csomóponti helyzetéből adódóan a távolsági közlekedési kapcsolatok kiválóak.
- A fejlesztésekre leginkább alkalmas területek²⁷:
  - Palota Újfalú és környékének lakó és kereskedelmi területei.
  - A Metro áruház és környékének elsősorban kereskedelmi és szolgáltatás fejlesztési területei.
  - Az ORIGO filmstúdió és környékének elsősorban egyéb gazdasági fejlesztést lehetővé tevő területei.
  - A volt növényolajgyár területének lakó, kereskedelmi, szolgáltatásjellegű fejlesztési lehetősége.
  - A Régi Fóti út menti tehenészet területe
  - A Mogyoród útja menti tömb
  - A Károlyi Sándor utca végén található Újmajor területe.

Cél

A rendelkezésre álló szabad, vagy részben már betelepült területeken a cél a komplex, szolgáltató, kereskedelmi, valamint környezetet kevésbé igénybevevő ipari termelő központok, hangsúlyosan az innovatív iparágakat képviselő vállalatok vonzása, megtelepedésének ösztönzése.

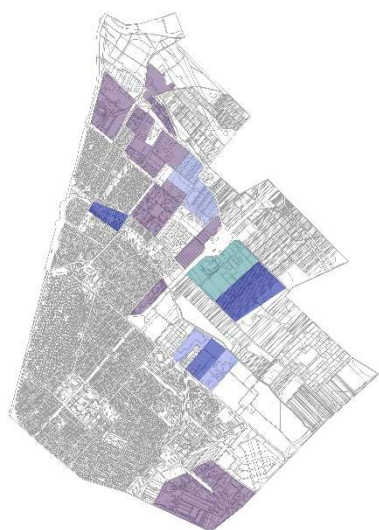
A meglévő és tervezett korszerű gazdasági területek helyzetbehozása érdekében a kiszolgáló utak alkalmasabbá tétele, (Dunakeszi út, Felsőkert u., Külső Fóti u. Késmárk u., Rákospalotai határút, Károlyi Sándor út, Mogyoród útja) a teljes közműellátás megoldása (a Felsőkert u, Külső Fóti u mentén, Mogyoród útjától

*Korszerű gazdasági
funkciók
megtelepedésének
ösztönzése*

²⁷ Forrás: <https://www.bpxv.hu/vallalkozasbarat-onkormanyzat>

északra, az M3-as csomóponttól keletre eső fejlesztési területen a gazdasági fejlesztésnek feltétele a közüzemi közcsatorna hálózat kiépítése is) szükséges.

A gazdasági területek fejlesztésekor fontos cél, hogy a környezeti és klímavédelmi és illeszkedési szempontok fokozottan érvényesüljenek. Mivel a jellemzően magasabb technológiai színvonalat és munkakultúrát megtestesítő, termelékenyebb nagyvállalatok magas hozzáadott értéket állítanak elő, működésük révén a kerületi iparüzési adó növekedése is várható. Ezzel magasabb minőségű munkaerő (képzettség) beáramlása érhető el, amelynek egy része végül idetelepül. A kerület gazdasági területén kihasználatlan fejlesztési lehetőségek és funkcióváltásra javasolt, valamint zöldmezős beruházásokra alkalmas területek is találhatóak. Közlekedési kapcsolataik megközelítésük számos esetben nem ideálisak. Tevékenységi kör szerint kereskedelmi-szolgáltató, illetve környezetre nem ártalmas ipari funkciók, üzemek betelepítése javasolt²⁸

- * Korszerű gazdasági funkciók megtelepedésének ösztönzése: Dunakeszi út menti, valamint a Kosd utca és Külső Fóti út közötti területek, Késmárk utca menti gazdasági területeken javasolt.
- * Távlati, jellemzően zöldmezős gazdasági fejlesztési terület: Felsőkert utcai gazdasági területek.
- * Gazdasági területek kapcsolatainak bővítése: M3 bevezető és a Telek utca közötti terület javasolt.
- * Zölddel átszótt korszerű kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület: Városkapu utcai gazdasági területén javasolt.

- * Vegyes városi funkciókkal való bővítés Pólus térség, a Városkapu utca menti zöldmezős területen javasolt. A volt Növényolajgyár területén elsősorban intenzív lakódomináns rekonstrukció, de környezetéhez illeszkedő azt jelentősen nem zavaró gazdasági funkciók letelepítése is elképzelhető.

Cél Budapest **városkapu megállító funkció erősítése**, a tranzitjelleg csökkentése, a kerület bevételeinek növelése az átáramló forgalom fokozottabb megállításával. Erősíteni kell a szolgáltatásokat (minőségben, sokféleségben), annak érdekében, hogy ne csak a kereskedelem domináljon a kapu-térségben

**Budapest városkapu
pozíció fokozott
hasznosítása**

²⁸ Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió a XV. kerületnek logisztikai funkciót is vízionál, ezt azonban a kerület önkormányzata nem támogatja a logisztikai funkcióval együtt járó környezeti -terhelés várható növekedése miatt.

és a kerület minél inkább utazási célponttá, de leginkább beruházási célterületté, illetve munkahelyekben gazdag kerületté is váljon.

A kerület elsődleges kapuja az M3 autópálya bevezető szakaszán lehet (Városkapu u. menti gazdasági területek), ahol jelenleg nincs elég erős kereskedelmi-szolgáltató koncentráció. Az M3 ráhordó ereje a fejlődéshez nem elég. Ennek következtében a kapu megállító szerepe nem érvényesül jelentősen. A terület fellendüléséhez több tényező szükséges. **Egyik** szempont a közlekedési kapcsolatok javítása: a területet feltáró úthálózat fejlesztése, bővítése, az M0 környékre csatlakozás lehetősége, új felhajtó létesítésével. Így a gazdasági terület több országrész irányából érkező tranzitforgalom metszéspontjába kerülne. **Másik** tényező a gazdasági terület arculatát vonzóvá tevő építészeti beruházások és megoldások megtelepedésének támogatása településrendezési és településképi eszközökkel. Az önkormányzat ennek érdekében zölddel átszőtt, korszerű kereskedelmi-szolgáltató területté való átalakulást elősegítő vállalkozások megtelepedését irányozza elő.

Újpest irányából kialakulhatna egy másodlagos városkapu térség is, amelyet jelenleg – nagyrészt a kiépítetlen közúti kapcsolatok – fejlődésben gátolnak. A fejlődéshez szükséges megvizsgálni a vasútvonal okozta elválasztó hatás intermodális csomópont létesítésével való mérséklésének modelljét.

Megvalósítás lehetséges eszközei:

- Vállalkozások betelepülésének ösztönzése céljából kerületi ingatlanok kijelölése, fejlesztése.
- Kedvezményes ingatlan vásárlási és bérleti lehetőségek támogatandó vállalkozások számára.
- A hasznosított ingatlanok körének szélesítése, szükséges fejlesztése.
- A kapu jelleg hangsúlyozása, az ebből adódó lehetőségek fokozott hasznosítása.
- A tranzit zónákban a vonzó szolgáltatások fejlesztése.
- A meghatározó közlekedési tengelyek (pl. M3 bevezető szakasz) mentén a meglévő kereskedelmi-szolgáltató területek fejlődésének elősegítése, az utcakép vonzóbbá tétele
- Minőségi - kreatív, magas szintű és jövedelmet biztosító, perspektivikus munkahelyek számának növelése – nagyvállalatok, külföldi, magas technológiájú cégek vonzása.
- Gazdag kulturális és sportélet biztosítása helyben.
- Zöld, vonzó, biztonságos környezet.
- Kedvező lakhatási feltételek megteremtése.
- Fiatal, gyermekes családok beköltözésének ösztönzése.

R2/2: A kerület nagyfoglalkoztatói háttérének megerősítése

Helyzetkép

- Jelenleg a XV. kerületben arányaiban kevés nagyvállalat és közép-vállalat található.
- Az itt működő nagy-adózók vezetőivel van az önkormányzatnak kapcsolata, azonban ezen lehet még javítani, tartalmi oldalról megerősíteni.

- A terület tőkeerős vállalkozásokban viszonylag szegénynek mondható, ezért a meglévő gazdasági potenciál kiaknázása elsősorban külső befektetőktől várható.
- A COVID 19-hez kapcsolódó korlátozó intézkedések bevezetése során a feldolgozóipari ellátási láncok a külföldi és hazai be- és kiutazások korlátozásai miatt akadoztak, a termelés volumene csökkent.
- A jelenlévő cégek területi beágyazottsága nem teljes körű, a beszállítói tevékenység meglehetősen korlátozott.

Cél

A terület kiemelt célja, hogy megőrizze a munka, a rekreáció és a lakófunkciók egyensúlyát, amelyhez elengedhetetlenül szükséges, hogy a helyi lakosok számára minél több és minél változatosabb munkahelyi kínálat álljon a rendelkezésre. Fontos, hogy legyen választási lehetőség, legyen helyi állás kínálat, ne kelljen más kerületekben és településeken munkát vállalniuk.

Magyarországon ma a kis- és középvállalkozások biztosítják a munkahelyek döntő hányadát, azonban jellemzően a nagyvállalatok (ritkább esetben a középvállalatok) azok, amelyek képesek a hazai és a nemzetközi piacon versenyképes termékeket és szolgáltatásokat előállítani. A magas hozzáadott érték mellett a foglalkoztatási szerepük sem elhanyagolható.

Foglalkoztatási és szociálpolitikai szempontból is fontos tehát a nagyvállalati kör elégedettségének megtartása, a jelenlétük hosszú távú biztosítása. A tulajdonosi háttér szempontjából változatos kép bontakozik ki, amelyben karakteresen jelennek meg a multinacionális nagyvállalatok helyi gyártó, szerelő és logisztikai egységei, azonban megjelentek főleg a középvállalati szektorában a hazai tulajdonosi háttérrel rendelkező cégek is. Az utóbbiak kötődésének megtartása kiemelkedően fontos feladat és lehetőség. A piaci versenyben a vállalkozások rákényszerülnek arra, hogy folyamatosan figyeljék a költségeik emelkedését, emiatt időközönként felmerül a re-lokáció lehetősége.

A terület számára fontos cél, hogy ezekben a döntési pillanatokban továbbra is vonzó beruházási és működési környezetként jelenjen meg a döntéshozói testület számára. A helyi gazdasági beágyazódás szempontjából lényeges felmutatni a helyi beszállítói kör igénybevételében rejlő lehetőségeket, különös tekintettel arra, hogy a COVID-19-es pandémiás helyzet sok nagyvállalat vezetése számára világhosszú tette a túlzottan hosszú nyúlt ellátási láncok miatt kialakuló sérülékenységüket.

A terület rendelkezik jó minőségű és fekvésű gazdasági zónákkal, megfelelően működő intézményrendszerrel. Számos uniós székhelyű nagyvállalat esetében felmerült a jellemzően távol-keleti országokba kiszervezett (gyártó) tevékenységek „visszatelepítése”, amelyben hosszú távon is vannak a területnek lehetőségei (mivel a főváros egészét idevéve) komoly belső munkaerő-piacca rendelkezik, miközben az elérhetőség szempontjából ideálisak a lehetőségei – figyelemmel a nyugati agglomerációs települések és kerületek rohamosan csökkenő telephely-biztosítási lehetőségeire.

*A terület
nagyfoglalkoztatói
háttérének
megerősítése*

Az adottságok fejlesztésén túlmenően ezért a helyi gazdaságfejlesztésnek kiemelten kell fókuszálnia a településmarketingre, a kerület adottságainak bemutatására és eljuttatására a megfelelő célcsoportokhoz. A legnagyobb nehézséget a potenciális fejlesztési területek részbeni elaprózott tulajdoni viszonyai okozzák, gátolják a kommunikációt az önkormányzattal és a lehetséges befektetőkkel.

Az önkormányzat célja, hogy az alulhasznosított, funkcióváltással érintett területekre olyan, az átalakulást előmozdító stratégiát dolgozzon ki, amellyel középtávon potenciális befektetői körök látómezőjébe kerülhetnek a befektetésre szánt ingatlanok. Ez a stratégia egy ösztönző-rendszer lehetne a jelenlegi tulajdonosok számára, azzal a céllal, hogy középtávon megfontolják ingatlanjaik értékesítését, piacra kerülését, és a tulajdonosi szerkezetben elősegítsék a váltást.

Megvalósítás lehetséges eszközei:

- A kerületben működő nagyvállalati kör elégedettségének fenntartása, új beruházásai megvalósításának elősegítése (re-investment);
- A meglévő nagyfoglalkoztatókkal fenntartott kapcsolatok intézményesítése, tartalommal történő megtöltése;
- A kerületi befektetés-ösztönzési tevékenység tudatos támogatása (marketing, on-line jelenlét, kerület-branding, kezdeti építményadó kedvezmény);
- Beszállítói hálózat kiépülésének ösztönzése, a cégek „lehorgonyzásának” tudatos támogatása;
- Gazdag kulturális és sportélet biztosítása helyben;
- Zöld, vonzó, biztonságos környezet fenntartása a kerületben;
- Kedvező lakhatási feltételek megteremtése.

R2/3: A kis- és középvállalkozások számára az üzleti szolgáltatási háttér megerősödésének támogatása

Helyzetkép

- A helyi gazdaság kis termelékenységű, főleg szolgáltató kis- és közepes vállalkozásokra, mikro-vállalkozásokra épül.
- A kerületben az elmúlt években csökkent a társas vállalkozások száma, az újonnan alapított vállalkozások nagy része telephelyet nem vagy csak korlátozottan igénybe vevő egyéni vállalkozás.
- A vállalkozások tőkeereje csekély, arányában kevés a helyi vagy fővárosi gazdaság keretein túl tevékenykedő cég.
- A helyi KKV-szektorra is sújtják az országosan jellemző problémák (sok az önfoglalkoztató, korlátozott növekedési potenciál, tőkehiány, gyenge kapcsolati háló).
- A 15-20 főt foglalkoztató vállalkozások esetében itt is jellemző a lépték- és generáció-váltásra való képtelenség, a belső növekedési korlátok megléte.
- A helyi gazdasági szereplők, vállalkozások egy részének jelentős hátrányt okozott a koronavírus okozta válság (elsősorban a lakossági igényeket közvetlenül kiszolgáló kisvállalkozások körében és a turizmus-vendéglátásban, személyszállításban, rendezvényszervezésben és minden közösségi programot nyújtó szolgáltatásban)

- Egyes munkakörben alkalmazásban állók között jelentős mértékben nőtt a munkanélküliség (pl. turizmus-vendéglátás, kiskereskedelem, lakossági szolgáltatások).
- A nagyobb foglalkoztatók jelentős része otthoni munkavégzési rendre állt át, és több esetben csökkentették az irodai bérleményeik nagyságát, ami az ingatlanpiacon az árak hirtelen beesését okozta.
- A már több éve megjelent és a kerület gazdasági életében is jelen levő, új gazdasági trendek, amelyek az energiahatékonyságot, környezetkímélő megoldásokat helyezik előtérbe, bizonyos területeken fellendülést mutattak (pl. környezetbarát közlekedés, car-sharing és egyéb járműkölcsonzók, home office-ra való átállást támogató szolgáltatások)
- A fenntartási költségek (rezsi) emelkedése a kis- és középvállalkozások számára is megnehezíti a működésüket, de kihatással lesz az eltervezett fejlesztésekre is azok elmaradását, elhalasztását okozva.

Cél

A hazai gazdaság, így a kerület vállalozási hátterének derékhadát a kis- és középvállalkozások (KKV) jelentik. A foglalkoztatásban betöltött szerepük a fővárosi kerületi összehasonlításban is kiemelkedő. A jelen KKV-kat érintő rész cél leginkább ennek a szektornak a megerősítését szolgálja.

A fő cél az, hogy ezek a jellemzően mikro és kis-vállalkozások stabilitása megmaradjon, egy részük képes legyen továbbfejlődni és a középvállalati méretkategóriába átlépni.

Segíteni kell ezt a vállalkozói kört abban, hogy tőkeerejük növekedjen, a piaci jelenlétük megerősödjön, és ellenálló-képességük javuljon. Hosszú távon cél, hogy kinevelődjön az a vállalkozói réteg, aki közvetlen mikro-vállalkozási keretrendszeren és az önfoglalkoztatáson túlmutató fejlődésre képes.

Önkormányzati oldalról a vállalozási ügyintézésének felhasználó-baráttá tételével, a világos és hosszútávon kiszámítható helyi adórendszer fenntartásával lehet hozzájárulni a vállalozások sikeres működéséhez és helyben maradásához.

A fentiekén túl a szervezési és együttműködés-ösztönzési lehetőségeket kell támogatni, annak érdekében, hogy az itt működő vállalozások között minél sokoldalúbb és szerteágazó gazdasági kapcsolatok jöjjenek létre. Sok esetben kis költségű események bevezetése, szervezése is fontos és a szereplők számára értékes találkozások lehetőségét adja meg.

Elősegítendő a színvonalas vállalozási szolgáltatások helyi elérhetőségének segítése, hogy az itt működő cégek, egyéni vállalkozók számára rendelkezésre álljanak a működésüket segítő pénzügyi, jogi stb szolgáltatások (üzleti szolgáltatási háttér).

A 2020/21-es év járványhelyzet okozta gazdasági visszaesés és az ezzel járó munkanélküliség a kerület életében is számos tanulsággal szolgált. A tartós leállás megmutatta több szektor (vendéglátás, turizmus) sérülékenységét és felhívta a figyelmet arra is, hogy a gyenge jövedelmi és hitel-pozíciókkal

A kis- és középvállalkozások számára az üzleti szolgáltatási háttér megerősödésének támogatása

Az önkormányzat alkalmazkodóképességének javítása a gazdaságfejlesztés területén

rendelkező mikro, és kisvállalkozások erősen kitettek a hirtelen (akár ideiglenesen) bekövetkező piac-vesztésnek.

Mindez felveti az önkormányzatnál a jövőbeni közép- és hosszútávú gazdaságfejlesztési szemléletmód megjelenésében az alkalmazkodóképesség javítását; rövidtávon pedig - erőforrásaihoz mérten – segítségnyújtási feltételek megteremtését a munkaerőpiaci szereplők számára a **jövedelem-kiesés** okozta problémák áthidalására és a válság révén károkat szenvedett kerületi vállalkozások számára.

A járványhelyzet enyhülését követő „válságkezelő” években szükséges az önkormányzati gazdálkodás és fejlesztési elképzelések ártértékelése, a források részleges átcsoportosítása a közép- és hosszú távú fejlesztésekről az átmeneti fennmaradást és újraindulást támogató tevékenységek elősegítésére.

A kerületi önkormányzat lehetőségei a helyi vállalkozások megsegítésére igen korlátozottak. Elsősorban az önkormányzati tulajdonban lévő **üzlethelyiségek** tekintetében van lehetőség a bérleti díjak elengedésére, mérséklésére, átütemezésére, közterület használati díjak elengedésére, felfüggesztésére, azon vállalkozások esetében, amelyek jelentős forgalomcsökkenést voltak kénytelenek elkönyvelni, vagy a teljes bezárásra kényszerültek a vészhelyzet hatására.

A kerületi önkormányzat Budapesten a Fővárosi Önkormányzattal a kerületek és vállalkozásfejlesztési alapítványok együttműködésével megvalósulhat a mikro-vállalkozások fejlődését ösztönző kedvezményes hitelprogramokat bevezetése, amelyeket a válságidőszakra és az újraindulás idejére a vállalkozások működésének fenntartása érdekében megnyitni szükséges.

Hitelprogramhoz kapcsolódva szükséges megindítani a párbeszédet az érintett kerületi lakosokkal és vállalkozásokkal. Javasolt igényfelmérést kezdeményezni a vállalkozások körében, hogy – a korlátozott lehetőségek mellett – milyen segítséget várnának el az önkormányzattól az újraindulás megkönnyítése érdekében.

Az önkormányzat ezen túlmenően a reklám és marketing tevékenységben nyújthat számottevő segítséget a kerületi vállalkozásoknak, ha az önkormányzati online és egyéb platformok bevonásával széles körű nyilvánosságot biztosít az újrainduló vállalkozások számára, bemutatva az általuk nyújtott szolgáltatásokat, termékeket, lehetőségeket és tájékoztatja a potenciális célcsoportokat – lakosságot, egyéb vállalkozásokat – az újraindulás tényéről.

Mind a munkanélkülivé vált munkavállalók, mind a vállalkozások számára célszerű olyan képzések és tréningek szervezése és ingyenes biztosítása, amely segítséget nyújthat számukra az elhelyezkedésben, esetlegesen a vállalkozóvá válásban, illetve meglévő vállalkozások esetében az újraindulásban.

Megvalósítás lehetséges eszközei:

- Önkormányzati ügyintézés ügyfélbarát fejlesztéseinek megvalósítása;
- Színvonalas és korszerű szolgáltatások működésének és megjelenésének ösztönzése;

- Életképes vállalkozói „ökoszisztéma” fenntartása és a belső kapcsolatrendszerek sűrűségének javítása, együttműködések ösztönzése.
- Vállalkozói tudás-transzfer, vállalkozási készségek elsajátításának elősegítése.
- Kerületi on-line vállalkozói fórum és vállalkozói események támogatása;
- Kedvezményes ingatlan vásárlási és bérleti lehetőségek rászoruló vállalkozások számára;
- Önkormányzati „inkubátorházak” – kedvezményes irodabérleti rendszer kidolgozása start-up vállalkozások számára;
- Kedvezményes hitelkonstrukciók kialakítása mikro- és kisvállalkozások számára, akár kamarai, akár vállalkozásfejlesztési alapítványi közreműködéssel;
- Közreműködés a helyi foglalkoztatói igényeknek megfelelő képzési (szakképzési) struktúra kialakításában, pályorientáció elősegítése.
- Beszállítói válás elősegítése, nagyvállalati együttműködés esélyteremtése.

R2/4. Okos (smart) kerületté válás elősegítése

Helyzetkép

- Az okos technológiák számos területen jobb szolgáltatási színvonal elérését, illetve költség- és erőforrás megtakarítást tennének lehetővé a kerületi lakosok és gazdasági szereplők számára
- Az IT alapú szolgáltatások a kerület lakosai számára is hozzáférhetőek már néhány területen, azonban jellemzően országos (e-Ügyintézés), vagy fővárosi fejlesztések eredményeként (FUTÁR, BKK app)
- Budapest fővárosi szinten keretstratégiát készített (Smart Budapest) - A következő évtizedben az okos város technológiák világszintű, gyors elterjedése Budapesten is várhatóan terjedésnek indulnak
- Az önkormányzat szemléletében az okos városban gondolkodás kevésbé jelenik meg, az okos szolgáltatások kerületi elterjedtsége alacsony
- Az önkormányzat okos technológiát szolgáltató vállalkozásokkal nem alakított kapcsolatot
- Bizonyos ágazatokban (pl. közlekedés) az okos szemléletmód elterjedtsége előrehaladottabb (BKK- fővárosi koordináció)
- Lakossági és gazdasági igény is mutatkozik az új technológiák folyamatos elterjedésére

Cél

Budapest életben akárcsak a nemzetközi városok esetében egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a digitális technológiák. A főváros „okos” várossá válásának folyamatában a XV. kerületnek is részt kell vennie.

Az okos Budapest részeként, a XV. kerületben cél, hogy a természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint települési szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű, innovatív információ-technológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejlessze. Az okos fejlesztéseket nem öncélként kell megvalósítani, hanem igényvezérelt módon. Az okos megoldások széles skálájából a kerületre

*Önkormányzati
szemléletváltás és
az okos várossá
váláshoz szükséges
szervezeti modellre
való fokozatos
áttérés*

jellemző problémák és kihívások alapján kell kiválasztani azokat a területeket, ahol van értelme okos fejlesztések megvalósításának.

Sok esetben az önkormányzat szolgáltatásai tekintetében is költségmegtakarítást eredményez az okos technológiák alkalmazása, legyen szó a közvilágítás vezérléséről, vagy a közintézmények fűtéstechnikai szabályozásáról.

A fenti célokon túlmenően törekedni kell a döntéshozói folyamatok átláthatóságára, a társadalmi részvétel lehetőségének minél nagyobb fokú biztosítására. A döntések megalapozása, a közösségi kezdeményezések sikere és gazdasági szereplők térnyerése érdekében, a fővárosban már rendelkezésre álló adatok hasznosítására, a fővárossal közös adatbázisok megvalósítására, fenntartására is hangsúlyt kell fektetni.

Fontos cél, hogy az önkormányzat a kerület lakosságát, civil szervezeteit, gazdasági szereplőit partnerként bevonja a városfejlesztés folyamatába, és a közös munka eredményeként a valós igényeken alapuló fejlesztések valósuljanak meg. A kerületben működő, vagy letelepedni kívánó vállalkozások számára együttműködő, innovatív működési környezet álljon rendelkezésre az infrastruktúra, a szolgáltatások, adminisztráció folyamatos korszerűsítése segítségével.

A környezeti fenntarthatóság, az egyéni gépjárműhasználat visszaszorítása érdekében támogatni szükséges a közlekedés integrált fejlesztését, a magas minőségű szolgáltatási színvonal biztosítása, az okos alkalmazások használata segítségével.

Megvalósítás lehetséges eszközei:

- Okos technológiák bevezetése az önkormányzati szolgáltatások területén
- Infrastruktúra hálózatok költségtakarékos működtetését szolgáló beruházások megvalósítása (pl. közvilágítás)
- E-ügyintézés lehetőségeinek kiterjesztése az önkormányzat hatókörében lévő igazgatási feladatokban
- A közlekedésszervezés területén – a fővárosi közösségi közlekedésben feladatot ellátó szolgáltatókkal – összehangolt okos fejlesztések megvalósítása
- A lakosság komfortérzetét javító e-szolgáltatások bevezetése (az okos-padtól, a magasabb szintű szolgáltatásokig)
- A távhő-szolgáltatásban és a lakossági fűtési rendszerekben az e-metering lehetőségeinek támogatása a fővárosi szolgáltatókkal együttműködésben
- Önkormányzati szemléletmód megjelenése az okos kerületté válás érdekében – helyi smart modell fokozatos kidolgozása az elkövetkező évtizedben

R3: A kerület alkalmazkodóképességének javítása

R3/1: Környezeti állapot javításának elősegítése, klímaváltozásra való hatékony felkészülés

Helyzetkép

- A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai a kerületben is egyre fokozottabban jelentkeznek. A hőségnapok időtartamának növekedése, a csapadékeloszlás szélsőségesége, az aszályos időszakok és heves zivatartok gyakorisága növekszik. A városi hőszigetelés a sűrűbb beépítettségű lakótelepek és a gazdasági telephelyek esetében fokozottan érvényesül, valamint a térség alacsony erdősültségi aránya is kedvezőtlen a klimatikus viszonyok szempontjából.
- A megváltozott klimatikus körülményekhez való alkalmazkodás elkerülhetetlen feladat, továbbá a kerület lakosságának, az önkormányzatnak is kell venni a részét a CO₂ kibocsátás csökkentésében.
- A kerület területének egy részén csak a részleges közműellátás lehetősége biztosított. A kiépített csatornahálózattal el nem ért ingatlanokban a közműpótló csak olyan területen megengedett, ahol a tisztított szennyvíz telken belüli szivárogtatás feltételei adottak. Így az esetleges szakszerűtlen egyedi szennyvízkezelés által okozott talaj, talajvíz-szennyezés, a kerület környezeti állapotát terhelő szennyező forrás lehetősége csekély.
- A kiépített közcsatorna hálózat döntő hányada egyesített rendszerű, szállítóképessége és a hálózatot növelő fejlesztési lehetősége is korlátozott.
- Az egyesített rendszerű csatornahálózaton kívüli utcákban a csapadékvíz elvezetés kiépítettsége hiányos. Az egyesített rendszerű vízvezetés üzemeltetője a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt, az érintett területen az utcaburkolással egyidejűleg a csapadékvíz elvezetés kiépítését is megoldották. Az elválasztott rendszerű csapadékvíz elvezetés helyi önkormányzati feladat, kiépítése alig néhány utcán valósult meg. Az útépitésekhez kapcsolható csapadékvíz elvezetés rendezésén, tervezésén kívüli ezirányú, tervek nem készültek. A helyi önkormányzati feladatot jelentő csapadékvíz elvezetésről átfogó vízrendezési javaslat sem készült.
- A kerületet érintő felszíni vizek (Szilas-patak és a Csömöri-patak) alulhasznosítottak és ökológiai állapotuk, vízminőségük elégtelen, érdemben csak csapadékvíz-elvezetőként funkcionálnak, zöldhálózati szerepük kihasználatlan.
- A kerület levegőminőségét – a jelentős közúti átmenő forgalom mellett – rontja a környezetet terhelő vezeték nélküli energiahordozók használata, amelynek jelentős mértéke (lakásállomány 12,4 %-a, 4640 lakás) és az utóbbi években növekvő trendje tapasztalható.
- A kerület lakásállományának közel a fele (2020. január 1. KSH adat: 46,9 %) távhőellátással rendelkezik, amely épületek műszaki kialakítása a klímaváltozás okozta felmelegedés elleni védelemre, a hűtés kiépítésére korlátozottan ad lehetőséget
- Az egykori iparterületek potenciális talaj – és talajvíz-szennyezése hátráltatja a barnamezős területek megújulását.

Cél

*Környezeti állapot
javítása a
szennyvízkezelés,
csatornázás területén*

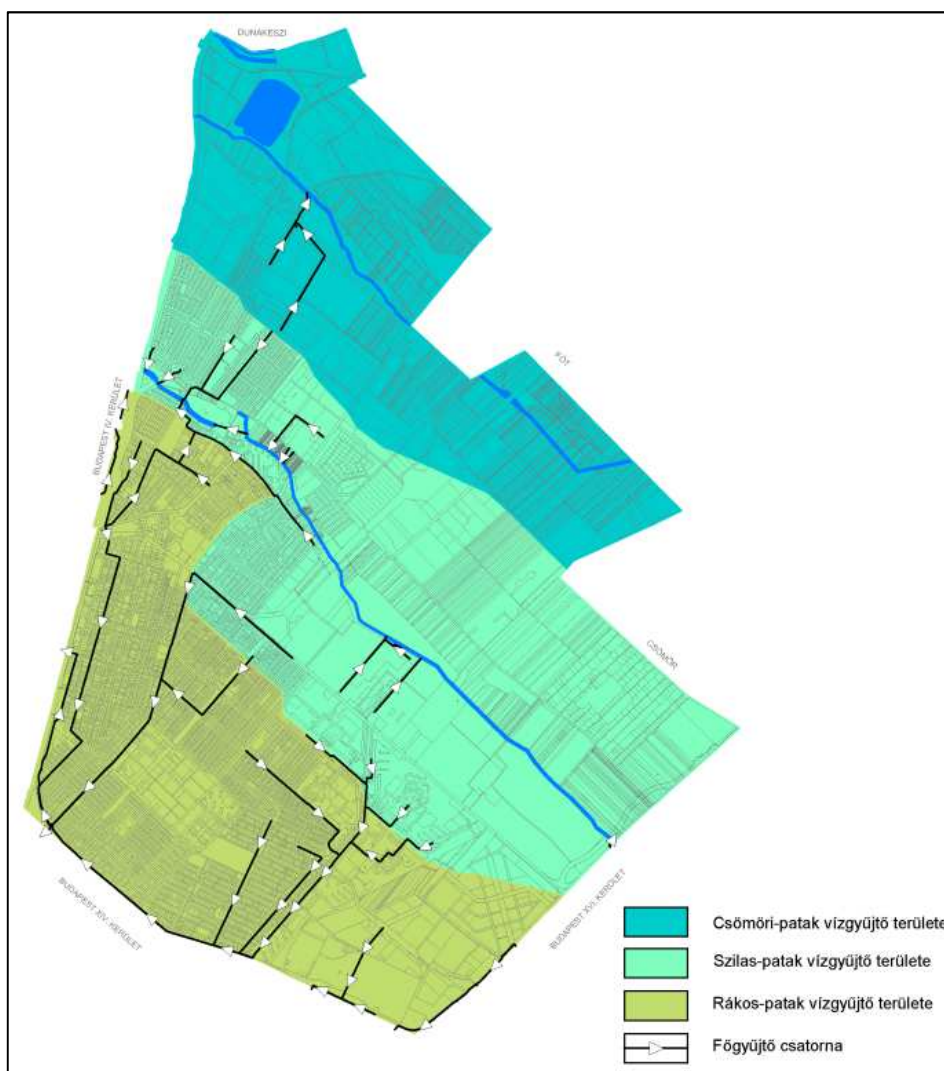
A kerületben - különösen a felszín alatti vízminőség védelmi és vízbázis védelmi területeken - kiemelt cél a jelentős talaj- és talajvíz szennyezést okozó egyedi szakszerűtlen szennyvízkezelések megszüntetése, illetve a szennyvíz elvezetésének, kezelésének minél gyorsabb és minél gazdaságosabb megoldása. A műszaki lehetőségek közötti választásnál, - figyelembe véve a megvalósítást korlátozó adottságokat is -, kitűzött cél, hogy a szennyvízkezelés minél hamarabb, minél gazdaságosabban és a környezet minél kisebb veszélyeztetésével valósuljon meg. Elsődlegesen a közhálózat fejlesztése szükséges, amelynek jelenleg korlátot szab a tovább szállítás útján az egyesített rendszerű kiépített hálózat terheltsége. A közműfejlesztés keretében megoldandó a befogadóképesség növelése, amelyre a jelenleg egyesített rendszerű csatornahálózat elválasztott rendszerűre való átépítése ad műszaki megoldást.

A jelenlegi egyesített hálózat hosszabb távon a csapadékvíz elvezetésére lenne alkalmas, a szennyvízgyűjtésre pedig új hálózat kiépítésére lenne szükség.

A csapadékvíz hosszú utaztatás helyett a vízelvezetésében célszerű a rendelkezésre álló felszíni vizek befogadó képességének hasznosítása, illetve környezetbarát vízvisszatartási megoldások kiépítése.

A környezeti állapot javítása érdekében cél, hogy a lakosság megismerje a közműpótló alkalmazások korlátjait és a használatával kapcsolatos felelősséget. Elsődleges kötelesség a vízkészletek szigorú védelme, ezért a vízkészlet védelmére kijelölt, közműpótló alkalmazását korlátozó területek ismertetésével a lakosság tudatformálása szükséges.

*Környezeti állapot
javítása a közterületek
csapadékvíz
elvezetésének
megoldásával*

A kerület környezeti állapotát, a közterület állapota nagyban befolyásolja, ezért az utcák útburkolása, a csapadékvíz elvezetésének hidraulikailag rendezett megoldása kerületszinten a még rendezetlen utcákban megoldandó feladat. Ehhez befogadóként a helyi felszíni vizek igénybevétele szükséges. Célszerű, a racionális területgazdálkodási igényeket is figyelembe véve, a zárt csapadékvíz elvezetésre illetve nyílt árkos vízvezetésre javasolt kerületrészeket határolni. A hidraulikai méretezésnél a klímaváltozással járó szélsőséges csapadék események zavartalan elvezetési igényét is ki kell elégíteni. A lehetséges befogadó felszíni vizek (Szilas-patak és a Csömöri-patak) környezeti állapotának egyidejű felülvizsgálata is szükséges, amely során a csapadékvíz zavarmentes elvezetésének megoldásán kívül meg kell kezdeni a revitalizációs beavatkozásokat.

A kerületben levegőtisztaság javítása és egyúttal a dekarbonizáció, a felmelegedés okozta hatáskompenzálás érdekében (a közlekedésből származó terhelés visszaszorítása mellett), cél a hagyományos szilárd tüzelőanyagok használatának felszámolása. Az épületenergetikai fejlesztések, és különösen az új beépítések során azokat a műszaki megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek egyidejűleg élhetőbbé teszik a környezetet és üzemeltetésükben fenntarthatóak. A környezetbarát fűtési módok népszerűsítése, az illegális hulladék- és avarégetés megszüntetése érdekében a lakosság további tájékoztatása, szemléletformálása szükséges.

Környezeti állapot, a levegő minőség javítása a fűtés okozta környezetterhelés csökkentésével

A klímaváltozás során tapasztalható szélsőségesebb csapadékvíz mennyiségek zavarmentes elvezetése érdekében a vízvezető rendszer korlátozott szállítóképességére, illetve a kiépítettségének a hiányosságára tekintettel a vízvezető rendszer fejlesztésében nagyobb szerepet kaphat a helyi víz-visszatartás megoldása. Erre telekszinten és közterületen is megoldást kell keresni. Valamennyi telken helyi építési szabályzattal alátámasztva, új építési tevékenységhez, amely a burkoltság növelését eredményezné, ezzel többlet csapadékvíz elvezetéssel járna, a helyi vízvisszatartás megoldása is szükséges. A közterületi vízvezetés javítására a vízgyűjtők szállítóképességét lehetne növelni a vízgyűjtőre telepítendő záportározókkal, amelyet célszerű úgy kialakítani, hogy többfunkciós hasznosításra is alkalmas legyen. Célszerű olyan megoldások alkalmazása, mely a csapadékvíz helyben tartását, szivárogtatását tudja biztosítani. Ennek megvalósítását célszerű lenne összekapcsolni a vízfolyások-patakok revitalizációjával, amellyel a vízfolyás és környezete egyben a helyi lakosság szabadidős tevékenységére kínálna lehetőséget.

Klímaváltozás okozta csapadékesemény kezelésére való felkészülés

A klímaváltozás okozta hatás, hogy a csapadékesemények hiánya is megjelenhet, amely nagy szárazságokat hoz, ez a természeti környezetben okozna jelentős károkat. A patakok revitalizációjának-fejlesztésének tervezésénél, az ehhez szükséges vízvisszatartás lehetőségére is fel kell készülni.

A kerületben jelentős a telepszerű többszintes panelépületek aránya, melyek a hőterhelésnek fokozottabban kitéttek, és a felmelegedés kompenzálására az elfogadható megoldás számukra nehezebben biztosítható. Cél, hogy a paneles épületek hőveszteség és hőfogyasztás csökkentése mellett, új klimatizációs rendszer kerüljön kidolgozásra. Erre a távhőszolgáltatás keretén belül érdemes megoldást keresni, annak fűtő-hűtő rendszerre való átalakításával, a távhőszolgáltatás rendszerét helyi épületenkénti klímaberendezés építésével kiegészítve. A lakótelepeken kedvezőtlen átszellőzési viszonyok, a jelentős burkolt, beépített felületek, a vízkárok mérséklése miatt, kiemelt cél a meglévő zöldfelületek megőrzése és intenzitásnövelése, vízáteresztő burkolatok, akár utólagos zöldtetők, zöldhomlokzatok kialakítása, csapadékvizek zöldfelületek öntözésére való hasznosítása. A lakótelepek mellett a városi hőszigetethatásnak

Klímaváltozás okozta felmelegedésre való hatékony felkészülés

fokozottabban kitettek helyszínek az ipar-gazdasági telephelyek, nagykereskedelmi létesítmények, amelyek esetében szintén javasolt zöldtetők, zöldfalak, védőzöldsávok, fasorok, parkolók intenzívebb fásítását elősegítő elsősorban szabályozási eszközök alkalmazása. Fontos, hogy az újonnan beépülő területeken fokozottabban érvényre jussanak a klímaadaptív szempontok (ez a gazdasági területek mellett az új lakóterületek esetére is vonatkozik).

A klímaberendezés energiafogyasztásának kompenzálására az energiahatékonysági beruházások (épületszigetelés stb.) mellett, a megújuló energiahordozók nagyobb részarányú bevonása szükséges. Az érdemi hasznosításra a napenergia passzív - épülettájolás, energiatudatos épület kialakítás, megfelelő növénytakarás, árnyékolás - és aktív hasznosítása ad megoldást. A megújuló energiatermelésre olyan alulhasznosított, vagy egyéb hasznosítású területek igénybevételét kell előtérbe helyezni, (pl. M3 autópálya bevezető szakasza, vagy P+R parkolók felett öntisztuló, átlátszó napelemek elhelyezése) melyek nem az értékes mezőgazdasági területek rovására épülnek meg.

A kerület erdősültségi aránya nagyon alacsony, az erdőterületek nem alkotnak összefüggő hálózatot. A kerületben csak a Páskomligeti erdő lát el parkerdei funkciókat. Az országos erdősítési célokhoz kapcsolódva, a rendelkezésre álló EU-s támogatások segítségével a város környezetminőségét, klímahelyzetét javító új erdők telepítésének megvalósítása a cél. A fővárosi TSZT-ben jelentős az erdőtelepítésre kijelölt terület, de azok többnyire magántulajdonban vannak, a magántulajdonosok nehezen tehetők érdekeltté az erdősítés megvalósításában. A budapesti önkormányzatokkal összefogásban elő kell segíteni az erdőterületi fejlesztéseket, az erdősítésre alkalmas ingatlanok vásárlásával, vagy hosszútávú bérletével, esetleg más komplex, tulajdonosi együttműködési megoldásokkal.

A kerület (KÉSZ szerinti) erdőterületeinek fejlesztése, erdőtelepítések elősegítése

A klímaváltozás egyik kedvezőtlen hatása a hőségnapok növekedése, és a városi környezetben érvényesülő hősziget-hatás fokozódása. A burkolt felületek felszíni hőmérséklete és hővisszaverő hatása jelentősen nagyobb a zöldfelületekhez képest, továbbá a növények párologtatása, kondicionáló hatása tovább javítja a mikroklimatikus viszonyokat. Ezért különösen fontos a közterületek zöldfelületi fejlesztése, a lombos fák telepítése, az árnyékoltság növelése, illetve folyamatos fenntartása.

Közúti zöld sávok fejlesztése és parkolók „zöldítése”

A közterületeken álló mintegy 40 ezer fa nagyobb része rossz állapotban van, annak tervszerű megújítása szükséges. Új fásításokra az újonnan beépülő zöld- és barnamezős területek, valamint a nagy, összefüggő parkolóhelyek (pl. Újpalota ltp.) esetében van szükség. Az utak és felszíni parkolók fásítása esetén minél nagyobb szabad zöldfelületet, közműmentes felszín alatti és felszín feletti életteret kell biztosítani a fák egészséges fejlődése érdekében. Gondoskodni kell továbbá a városi környezetben jelentkező kedvezőtlen körülményekkel (szélsőséges klímaviszonyok, légszennyezés, kedvezőtlen talajminőség) szembeni ellenálló képesség megteremtéséről, a szakszerű gondozásról (víz-,

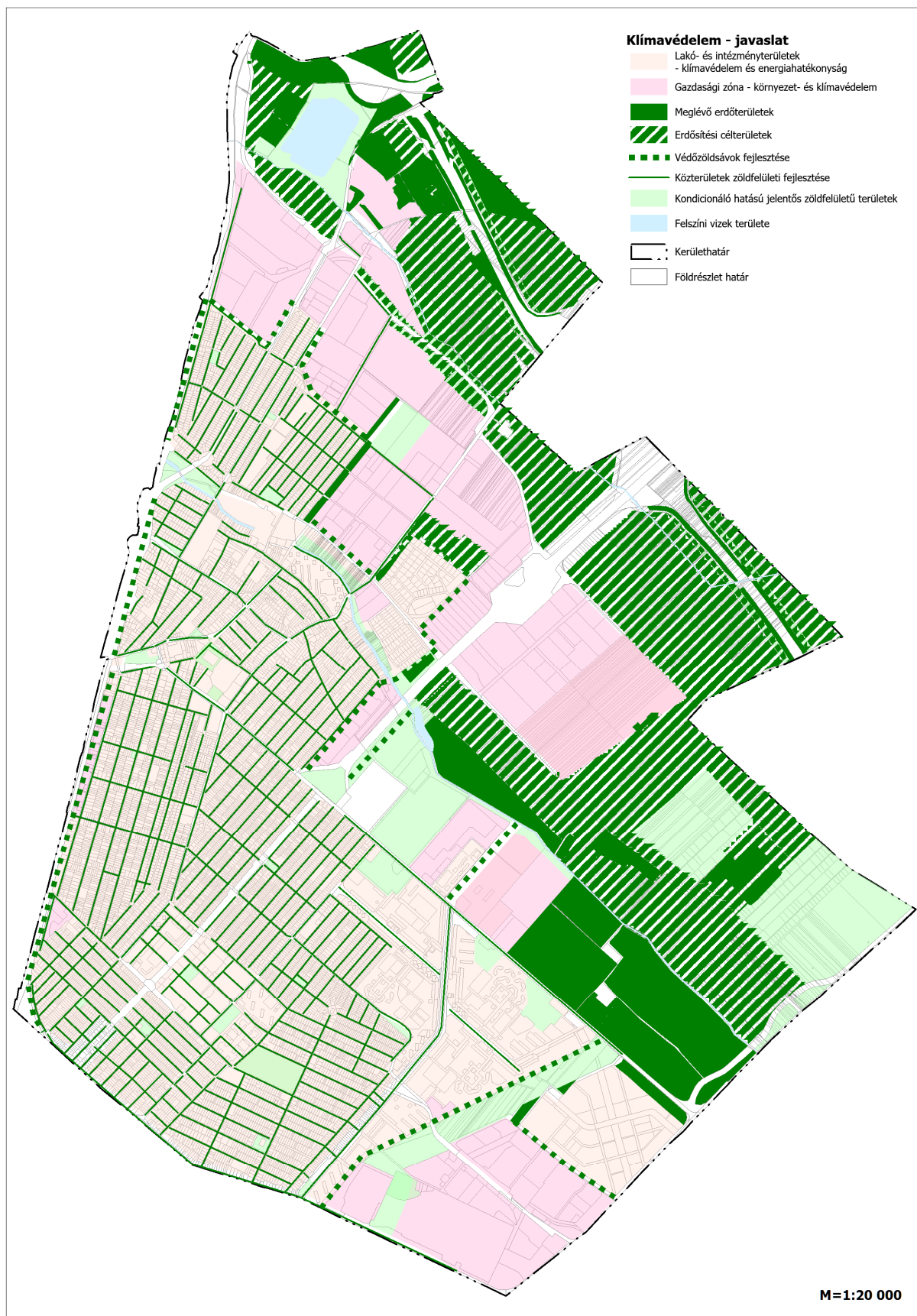
tápanyag-utánpótlás, metszés), valamint a különböző kártételek (betegségek, károkozók, talajtömörödés, szennyezések, sérülések) elleni védelemről. A közterületi faállomány fokozatos megújítása és a fásítottság növelése egy naprakész fakataszter alapján kidolgozott fasorfejlesztési program keretében valósítandó meg. A magánterületeken is növelni kell a beépítéseket, burkolt felületek klímamódosító hatását ellensúlyozó lombkorona-borítottságot az építési szabályozás eszközeivel.

A zöldfelületek kialakítása, fejlesztése során törekedni kell a klímaváltozáshoz alkalmazkodó, kevesebb élőmunka igényű, és szárazságtűrő, extenzív növényzet telepítésére. A fenntarthatósági szempontok mellett az egyre sérülékenyebb élővilágra is nagyobb tekintettel kell lenni biodiverz zöldfelületek, vizes élőhelyek, ún. méhlegelők kialakításával. A zöldhulladékot komposztálás utáni visszaforgatással kell hasznosítani a zöldfelületeken. Az ökológikus, extenzív zöldfelületek kiemelt telepítési helyszínei az út és vasút menti zöldfelületek, zárványterületek, valamint a nagyobb kiterjedésű közparkok lehetnek.

A kerület célja a közterületek rendezettségének, tisztaságnak megőrzése, javítása, a lakosság környezettudatosságának növelése. A kisgyermek kortól elkezdett környezeti nevelés segítségével a kerületben élőkkel meg kell ismertetni a környék természeti értékeit. A közvetlen tapasztalat, tudás megszerzése erdei iskolai foglalkozásokon és kihelyezett környezetismereti órákon biztosítható, melyhez kiemelt helyszín lehet a Páskomligeti parkerdő, a Turjános, valamint a Szilas-tó, valamint a Csömör-patak menti élőhelyek (Sárfűrét). A foglalkozásokat a helyi civil szervezetek, a természetvédelmi szervezetek bevonásával célszerű megvalósítani. A felnőtt lakosságot a tiszta és rendezett környezet iránti igényességhez kell szoktatni, de ennek egyik elmaradhatatlan feltétele, hogy ne legyenek rendezetlen, magára hagyott közterületek és a használat szempontjából érdektelenné vált magánterületek. Ez a közterületek fokozottabb ellenőrzését, karbantartását igényli. Cél, hogy a kerületi lakosok környezetükre érzékeny, azt aktívan alakítani kívánó közösségeket képezzenek, ezért környezetállapot-javító intézkedések megtervezésénél és megvalósításuknál a lakosság intenzív bevonására van szükség.

A technológiák és a lakásfelszereltség fejlődésével, folyamatosan növekszik a lakosság energiaigénye. Cél a fenntartási költségek, fogyasztás csökkentése, amely a személyes takarékosagra törekvéssel és a takarékos fogyasztású berendezések alkalmazásával, szemléletformálással érhető el. A környezettudatosságot szem előtt tartva a kerület céljai között szerepel a közösségi kertek és a közösségi komposztálók kialakításának és működtetésének a támogatása a civil szektorral közösen.

*Szemléletformálás a
környezettudatosság,
klímavédelem
érdekében*

Megvalósítás lehetséges eszközei

- A szennyvízelvezetési javaslatához, a közcsatorna hálózat fejlesztési területének lehatárolása, az egyesített rendszerű csatornahálózat tehermentesítésére szolgáló elválasztottá tételi lehetőségének előkészítése;
- A közműpótló alkalmazásához a társadalmi felelősség tudat formálása;
- Az elválasztott rendszerű csapadékvíz hálózat fejlesztése;
- A befogadó felszíni vizek komplex hasznosítási lehetőségének kialakítása;
- Csapadékesemények kezelésének helyi vízvisszatartási megoldása;
- Termikus energiaellátás korszerűsítése a dekarbonizációval;
- A felmelegedés kompenzálására fűtő-hűtő rendszerek kialakítása a különösen kitett panelos lakótelepi épületeknél;
- Az energiasztruktúrában a fenntarthatóság javítása érdekében a megújuló energia-hordozók hasznosításának nagyobb mértékű bevonása;
- Környezetterhelő tüzelési módok visszaszorítása;
- További zajvédelmi intézkedések elősegítése a forgalmas útvonalak és vasútvonalak mentén,
- Erdőtelepítések elősegítése;
- Közterületek zöldfelületi fejlesztése, fásítása;
- Környezetvédelmi szemléletformálás.

R3/2: Az egészségügyi és szociális intézményrendszer megerősítése

Helyzetkép

→ A kerület lakosságán belül hosszú távon is magas marad az időskorúak aránya, akiket bármilyen jövedelmi, gazdasági, egészségügyi, vagy klímaváltozás által előidézett válság érzékenyen érinthet.

A 2020/21-es járványhelyzet rámutatott az egészségügyi és a szociális ellátórendszer jövőbeli veszélyhelyzet esetén való hatékonyabb felkészítésének szükségességére. A kerületben az országos átlaghoz képest magasabb az időskorúak részaránya, emiatt nagyarányú a krónikus, nemfertőző, degeneratív betegségek (pl. magas vérnyomás, cukorbetegség, mozgásszervi betegségek) aránya a népesség körében. A járványügyi veszélyhelyzet miatt túlterheléssel nézett szembe a helyi egészségügyi alapellátás (pl. házi orvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok), és az elmaradt beavatkozások miatt középtávon továbbra is a fokozott igénybevételre kell felkészülni. A járvány miatt az idősek számára korlátokba ütközött különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférés (bevásárlás, gyógyszerár, orvosi ellátás), napi ellátásuk megnövelte a helyi szociális szolgáltatások igénybevételét, amely rövidtávon a szociális szolgáltatásokban kapacitás-hiányt eredményezhet. A járvány miatt nehéz helyzetbe kerülő helyi lakosok (munkanélküliség, kieső jövedelmek, hosszú betegszabadság) anyagi és természetbeni támogatása (pl. szociális ellátásfajták, kerületi kedvezmények) középtávon is a szociális ellátórendszer racionalizálását és a hatékonyabb forrásallokációt követeli meg.

Cél

A kerület célja hogy a szociális és egészségügyi ellátórendszer hosszú távon is alkalmas legyen a váratlan helyzetek az **ellátási volumenben bekövetkező kilengések kezelésére**. Ki kell alakítani azokat a megoldási lehetőségeket, forgatókönyveket, amelyek egy a COVID 19-es pandémiához hasonló helyzetben is biztosítani tudják a szolgáltatások hozzáférhetőségét.

Az intézkedés célja, hogy legyenek kerületi válaszok a nehéz helyzetbe került emberek és családok megsegítésére. A vállalkozások esetében is ki kell alakítani azokat az „off-the-self” megoldásokat, amelyek gyorsan bevetethők, és ki tudják segíteni az átmenetileg likviditási, vagy egyéb válságba került cégeket.

A COVID-19 előidézte válsággal összefüggésbe hozható **társadalmi hátrányok mérséklése** egyúttal az életminőség kerületi feltételeinek javítását is elősegíti. A járvány középtávon döntően befolyásolja az emberek egészségi állapotát, tehát fizikai, pszichés és mentális állapotát, és végső soron gazdasági teljesítőképességét. Ugyanis a járványügyi veszélyhelyzet idején a legtöbb egészségügyi szolgáltatás szünetelt vagy korlátozottak voltak az ellátáshoz való hozzáférés lehetőségei, elmaradtak a **szűrések és a rehabilitációk**, amelyek középtávon a krónikus betegek egészségromlását, de akár életesélyeik csökkenését is okozhatják.

A kerület számára a közeljövőben prioritássá kell tenni a helyi lakosság egészségvédelmét, mert közös érdek a jobb életfeltételek kialakítása a helyi egészségügyi ellátás megerősítésén keresztül. Az elkövetkezendő években az egészségügyi szolgáltatások mellett a kerület szociális ellátórendszerének is fel kell készülnie a válsághelyzetből fakadó társadalmi problémák kezelésére és az esélyegyenlőség széleskörű biztosítására. A társadalmi lemaradás és kirekesztődés elkerülése érdekében a helyi szinten erőfeszítéseket kell tenni a sérülékeny társadalmi csoportok veszélyeztetettségének csökkentésére.

Az egészségügyi és szociális ellátórendszer megerősítése

Megvalósítás lehetséges eszközei:

- A válság miatt veszélyeztetett társadalmi csoportok helyzetének felmérése és folyamatos figyelemmel kísérése a szociális munkások segítségével. A válság miatt szociálisan hátrányos helyzetbe kerülők számára a szociális jelzőrendszer működtetése az esélyegyenlőség biztosítása érdekében, helyi kedvezmények biztosítása számukra. A szociális ellátórendszer fejlesztése, például új szolgáltatások (pl. ifjúságvédelem) szervezésén és/vagy a meglévő szolgáltatások kapacitás-bővítésén keresztül (pl. házi gondozás szakemberei). Partnerségi hálózat kiépítése az egészségügyi és a szociális intézmények, illetve a civil szervezetek között, részben az önkéntes munka bevonásával (pl. fiatalok kötelező önkéntes munkája révén). Az integrált ellátás megvalósítása az egészségügyi ellátásban a preventív szemlélet előtérbe helyezésével (újonnan létrehozandó háziorvosi praxisközösségeken keresztül). Szűrőprogramok helyben való biztosítása, egészségnapok szervezése, betegségmegelőző helyi programok működtetése. Az ideiglenes hatások miatt nehéz helyzetbe került vállalkozások számára gyorsan indítható segélykonstrukciók kidolgozása.

- Együttműködések kialakítása a vállalkozás-finanszírozásban érintett országos és fővárosi szereplőkkel (kamarák, ipartestületek, fővárosi önkormányzat, pénzügyi szolgáltatók).

2.1 Megalapozó partnerség és célrendszer kapcsolata

Az alábbi táblázatban azt mutatjuk be, hogy a partnerségi egyeztetés során felmerült lakossági igényekhez a kidolgozott célrendszer egyes elemei milyen mértékben kapcsolódnak, mennyire tudják azokat kiszolgálni.

		LEGFONTOSABB LAKOSSÁGI IGÉNYEK			
		Közlekedési infrastruktúra fejlesztések (útminőség, közösségi közlekedés, gyalogos- és kerékpáros közlekedés, parkolóhelyek)	Szabadidő eltöltés lehetőségeinek javítása (közösségi terek, játszóterek, kutyafuttatók, parkok)	Környezeti állapot minőségi javítása (lakókörnyezet, köztisztaság, hulladékgyűjtés, megújuló energiahordozók, zöldfelületek, leromlott állagú területek)	Gazdaság, egészségi és szociális szolgáltatások fejlesztése, smart megoldások elterjedése
RÉSZCÉLOK (R1-R3)	R1/1: A kompakt város, policentrikus kerület kialakítása	+++	+	+	++
	R1/2: Fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer	+++	+	++	++
	R1/3: Kerületi lakhatási feltételek javítása	+	+	+++	+
	R1/4: A szociális és az idősellátás javítása	+	+	+	+++
	R1/5: Közösségi aktív rekreációs szabadterek fejlesztése	+	+++	++	+
	R1/6: Kulturális szolgáltatások feltételeinek javítása	+	+++	+	++
	R2/1: A kerület gazdasági adottságainak kihasználása, alkalmazkodóképességének javítása	++	+	+	+++
	R2/2: A kerület nagyfoglalkoztatói háttérének megerősítése	++	+	++	+++
	R2/3: A kis- és középvállalkozások számára az üzleti szolgáltatási háttér megerősödésének támogatása	++	+	++	+++
	R2/4: Okos (smart) kerületté válás elősegítése	+	+	+	+++
	R3/1: Környezeti állapot javításának elősegítése, klímaváltozásra való hatékony felkészülés	++	+++	+++	+
	R3/2: Az egészségügyi és szociális intézményrendszer megerősítése		+	+	+++

- + gyenge szinergia
- ++ közepes szinergia
- +++ erős szinergia

2.2 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A célrendszer hierarchia alulról fölfelé építkezik. Egy-egy rész cél, vagy átfogó cél önmagában való teljesülése nem lenne elégséges a kívánt jövőkép eléréséhez. Ezek együttes teljesülése kumulált hatásként eredményezheti a kitűzött jövőkép megvalósulását. A jövőkép, az átfogó célok és részcélok megalkotása - a részletes megalapozó vizsgálatra épülve - a település meghatározó gazdasági, társadalmi, kulturális, civil élet véleményformálóinak véleménye ismeretében kerültek meghatározásra.

		ÁTFOGÓ CÉLOK (A1-A3)		
		Á1: A társadalmi jólét alapjainak biztosítása, a kerület népességmegtartó erejének növelése	Á2: A kerület gazdasági szerkezetének fejlesztése és sokszínűvé tétele	Á3: A természeti és épített környezettel való felelős gazdálkodás megerősítése
RÉSZCÉLOK (R1-R3)	R1/1: A kompakt város, policentrikus kerület kialakítása	+++	+	+
	R1/2: Fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer	+++	++	+++
	R1/3: Kerületi lakhatási feltételek javítása	+++	++	++
	R1/4: A szociális és az idősellátás javítása	+++		+
	R1/5: Közösségi aktív rekreációs szabadterek fejlesztése	+++	+	+++
	R1/6: Kulturális szolgáltatások feltételeinek javítása	+++	++	++
	R2/1: A kerület gazdasági adottságainak kihasználása, alkalmazkodóképességének javítása	+++	+++	+
	R2/2: A kerület nagyfoglalkoztatói hátterének megerősítése	++	+++	+
	R2/3: A kis- és középvállalkozások számára az üzleti szolgáltatási háttér megerősödésének támogatása	++	+++	+
	R2/4: Okos (smart) kerületté válás elősegítése	+++	+++	+++
	R3/1: Környezeti állapot javításának elősegítése, klímaváltozásra való hatékony felkészülés	+++	++	+++
	R3/2: Az egészségügyi és szociális intézményrendszer megerősítése	+++	+	+

- + gyenge szinergia
- ++ közepes szinergia
- +++ erős szinergia

A településfejlesztési koncepcióban rögzített céloknak a magasabb szintű tervekhez is igazodni kell. A következőkben a koncepció céljainak az országos és megyei területfejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra.

Kapcsolódás az országos fejlesztéspolitikai célokhoz

		ÁTFOGÓ CÉLOK (A1-A3)		
		Á1: A társadalmi jólét alapjainak biztosítása, a kerület népességmegtartó erejének növelése	Á2: A kerület gazdasági szerkezetének fejlesztése és sokszínűvé tétele	Á3: A természeti és épített környezettel való felelős gazdálkodás megerősítése
ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ SPECIFIKUS CÉLJAI	versenyképes, innovatív, hálózati gazdaság	x	xxx	x
	életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás		x	
	gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	xx	x	xx
	kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	x	xx	x
	értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció	xx	x	xx
	jó állam: szolgáltató állam és biztonság	xxx	x	x
	stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	x	x	xx
	az ország makroregionális szerepének erősítése		xx	
	többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat		xx	
	vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése			
	kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése			
	területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés		xxx	
	összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása		x	

xxx – A településfejlesztési koncepció célja nagymértékben hozzájárul az OFTK céljainak eléréséhez

xx – A településfejlesztési koncepció célja közepes mértékben hozzájárul az OFTK céljainak eléréséhez

x – A településfejlesztési koncepció célja kismértékben/közvetetten járul hozzá az OFTK céljainak eléréséhez

Kapcsolódás a fővárosi fejlesztési célokhoz

		ÁTFOGÓ CÉLOK (A1-A3)		
		Á1: A társadalmi jólét alapjainak biztosítása, a kerület népességmegtartó erejének növelése	Á2: A kerület gazdasági szerkezetének fejlesztése és sokszínűvé tétele	Á3: A természeti és épített környezettel való felelős gazdálkodás megerősítése
BUDAPEST 2030 HOSSZÚ TÁVÚ VÁROSEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJAI	Kezdeményező városfejlesztés		X	X
	Partnerség – a jövő tervezése a térségben és az országban	XXX	XX	X
	Egységes Budapest	XXX	X	XXX
	Budapest nemzetközi és európai szerepkörének erősítése	XX	XXX	X
	Egészséges környezeti feltételek megteremtése	X	X	XXX
	Klímvédelem és hatékony energiafelhasználás		XX	XXX
	Egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése		XX	XXX
	A Dunával együtt élő város			X
	Hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezet – kompakt város	XX	X	XXX
	A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei	X	XXX	XXX
	Intelligens mobilitás	XX	XXX	X
	Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	XX	XXX	X
	Önfenntartó városgazdálkodási rendszer	X	XXX	X
	A kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	XXX	X	X
	Humán szolgáltatások optimalizálása	XXX	X	X
	Az igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése	X	X	XXX
Befogadó, támogató és aktív társadalom	XXX			

xxx – A településfejlesztési koncepció célja nagymértékben hozzájárul az PMTK céljainak eléréséhez

xx – A településfejlesztési koncepció célja közepes mértékben hozzájárul az PMTK céljainak eléréséhez

x – A településfejlesztési koncepció célja kismértékben/közvetetten járul hozzá az PMTK céljainak eléréséhez

2.3 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

		BUDAPEST XV. KERÜLET VÁROSRESZEI		
		RÁKOSPALOTA	PESTÚJHELY	ÚJPALOTA
A koncepció rész céljai	R1/1: A kompakt város, policentrikus kerület kialakítása	+++	+++	+++
	R1/2: Fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer	+	+	++
	R1/3: Kerületi lakhatási feltételek javítása	+++	+++	+++
	R1/4: A szociális és az idősellátás javítása	+++	+++	+++
	R1/5: Közösségi aktív rekreációs szabadterek fejlesztése	+++	++	++
	R1/6: Kulturális szolgáltatások feltételeinek javítása	++	+	+
	R2/1: A kerület gazdasági adottságainak kihasználása, alkalmazkodóképességének javítása	+++	+++	+
	R2/2: A kerület nagyfoglalkoztatói háttérének megerősítése	+++	+	+++
	R2/3: A kis- és középvállalkozások számára az üzleti szolgáltatási háttér megerősödésének támogatása	+++	+++	+++
	R2/4: Okos (smart) kerületté válás elősegítése	+++	+++	+++
	R3/1: Környezeti állapot javításának elősegítése, klímaváltozásra való hatékony felkészülés	+++	+++	+++
	R3/2: Az egészségügyi és szociális intézményrendszer megerősítése	+++	+++	+++

- +++ a városrész erősen érintett, szoros kapcsolatban van a részcéllal
- ++ a városrész közepesen érintett, közepes kapcsolatban van a részcéllal
- + a városrész gyengén érintett, közvetett kapcsolatban van a részcéllal

III. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

III.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A társadalmi, gazdasági és környezeti célokat a kerületfejlesztési koncepcióhoz és az integrált településfejlesztési stratégiához készített részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok alapozták meg, amelyek széleskörűen tartalmazzák a statisztikai, önkormányzati és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételtől származó kiinduló adatokat. Ezekon az adatokon alapuló helyzetelemzést a megalapozó vizsgálatban és jelen fejezetben is bemutatjuk, a kiinduló alapadatok részletesen a megalapozó vizsgálatban találhatóak.

1.1 Társadalom, humáninfrastruktúra

Társadalmi helyzetértékelés

Budapest XV. kerület társadalmi helyzetértékelése elsősorban a 2009-2020 közötti időszakra terjedt ki, amelyre részben hatással voltak a 2008/2009-es válság elhúzódó társadalmi-gazdasági következményei is. A vizsgált mutatószámok alapján a kerület társadalmi helyzete viszonylag kedvezőtlenebb a budapesti kerületek között, több esetben lemaradás tapasztalható a fővárosi átlagokhoz képest.

A népesedési folyamatok közül legmeghatározóbb az évtizedek óta tartó népességcsökkenés, amely az utóbbi tíz évben lelassult. Ennek hátterében áll a természetes fogyás, vagyis többen halnak meg a kerületben, mint ahányan születnek. Ráadásul az utóbbi években a vándorlási egyenleg ismételt negatívba fordult, azaz többen költöznek ki a kerületből, mint ahányan beköltöznek. A másik meghatározó demográfiai jelenség a kerületben az előregedés, amely hat a helyi népesség egészségi állapotára, valamint szociális és egészségügyi igényeire. Mindezek mellett az aktív népesség budapesti átlaghoz képesti alacsonyabb iskolai végzettsége és magasabb munkanélkülisége a munkaerő-piaci és jövedelmi helyzet gyengeségeire utalnak.

A térbeli-társadalmi konfliktusok alapján a XV. kerületben jelen van szegregációval veszélyeztetett kerületrész. A Székely E. u. - Acsa u. - Tarpai tér - Alag u. által határolt területen kevesen éltek a 2011. évi népszámlálási adatok alapján. Az itt élők társadalmi-gazdasági hátrányai elsősorban a munkaerő-piaci helyzetük és jövedelmi viszonyaik alapján körvonalazódnak²⁹. A 2019. évi önkormányzati támogatások száma alapján nem bizonyított a veszélyeztetett területen élők hátrányos helyzete. A területen nem él közfoglalkoztatott, illetve nincs olyan család, amely rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült volna 2019-ben.

---

²⁹ A KSH szegregátumok körülhatárolására vonatkozó számítási módszertana mellett léteznek más módszerek is a krízis- és veszélyeztetett tömbök lehatárolására. A Budapest kerületeire elkészített „Szociális Városrehabilitáció Tematikus Fejlesztési Program – Krízisterületek lehatárolása Budapesten” c. dokumentum (2014) alapján a XV. kerületben megkülönböztethető krízistömb (társadalmi és fizikai mutatók alapján hátrányos helyzetű) és veszélyeztetett tömb (társadalmi és fizikai mutatók alapján nem a leghátrányosabb helyzetű, de helyzetének további romlása várható). E módszertan alapján a XV. kerületben vannak krízis- és veszélyeztetett tömbök, amelyek a lakás- és népességszám arányában is számottevőek.

A helyi lakosok életminőségét kedvezően befolyásolják a kerületben található zöldfelületek és egyéb kulturális és sportolási lehetőségek. Az Önkormányzat számos módon támogatja a helyi identitástudat erősödését, az összetartó közösség létrejöttét, az élhető kerület feltételeinek kialakítását.

Humán infrastruktúra

A XV. kerület rendelkezik az egészségügyi és a szociális alapellátáshoz, valamint a közoktatás működtetéséhez szükséges megfelelő humán infrastruktúrával. Emellett az egészségügyi és szociális szakellátás egyes szolgáltatásai is jelen vannak a kerületben. Az Önkormányzat folyamatosan figyelemmel kísérte a kerületi demográfiai folyamatokat, és azok tükrében változtatta a közintézmények kapacitásait az elmúlt években. A közszolgáltatások fenntartásában és bővítésében, és így az esélyegyenlőség széleskörű biztosításában hangsúlyt kapnak a kerületi lakosság korszerkezetének jellemzői.

A XV. kerület Önkormányzat Egészségügyi Intézménye egészségügyi alap- és szakellátással kapcsolatos feladatokat lát el. A szociális ellátás központi intézménye az Egyesített Szociális Intézmény (ESZI), amely a szociális alap- és szakosított ellátásokat is megszervezi. A kerületi egészségügyi és szociális intézmények több telephelyen működnek, feladataik egymást kiegészítik.

A XV. kerület alap- és középfokú nevelési-oktatási intézményei állami fenntartásban vannak, ezeknek az intézményeknek az infrastrukturális működtetője az Önkormányzat. A hátrányos helyzetű és rászoruló gyermekek oktatási integrációja és a közoktatási esélyegyenlőség széleskörű biztosítása érdekében az Önkormányzat együttműködésben van a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Észak-Pesti Tankerületi Központjával.

A közintézmény kapacitás-elosztása és –kihasználtsága az egyes kerületrészek lakosságszámától és korcsoportos megoszlásától függ. Az Önkormányzat a közfeladatok ellátásába a civil szervezeteket is bevonja, ezekkel ellátási szerződésben áll. A kulturális és közművelődési feladatellátásban, valamint a helyi sportéletben fontos szerepet töltenek be az önkormányzati fenntartású intézmények, amelyek így a helyi identitástudat erősödéséhez is közvetlenül hozzájárulnak. Az esélyegyenlőség helyi szintű biztosításában elsődleges szempont a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életminőségének javítása (pl. idősek, gyermekek, nők, romák, mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők).

1.2 Gazdaság

A XV. kerület gazdaságát alapvetően meghatározza annak peremkerületi elhelyezkedéséből fakadó kertvárosias jellege. Ezen jellemvonások megfigyelhetőek a vállalkozásúrság és a munkaerő-piaci viszonyok vonatkozásában egyaránt. A kerület elhelyezkedése mindemellett fejlődési lehetőségeket is meghatároz, a XV. kerületet hagyományosan „Budapest keleti kapu”-jának hívják, ami a földrajzi helyzet mellett jó közlekedési kapcsolatokkal is párosul.

A kerületben viszonylag kevés³⁰ a kerület gazdaságának arcukat önmagában is meghatározni képes vállalat. A vállalkozások túlnyomó többsége a mikro-, kis- és középvállalatok közé tartozik. A XV. kerületi vállalkozások tőkeellátottsága alacsony, különösen szembeűnő, hogy a kerületben a külföldi tőke arány a budapesti átlag 40%-át sem éri el. Mindemellett a kerületben működő vállalkozások szektorális megoszlása feltétlenül pozitívumként értékelendő, a vállalkozások nagy része a magas hozzáadott értékű termelő szolgáltató szektorban működik. A magas hozzáadott értékű szektorok fejlődése szempontjából

---

³⁰ A kerületi székhellyel rendelkező középvállalkozások száma 63, a nagyvállalkozások száma 8 db volt 2020-ban (KSH)

azonban nem előnyös a XV. kerület fővárosi átlaghoz mérten alacsonyabb ellátottsága felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaerővel.

A fentieknek is köszönhetően az egy főre jutó társasági adóbevételek nagyságát figyelembe véve a XV. kerület a fővárosi kerületek élmezőnyébe tartozik. Az önkormányzat gazdálkodása kiegyensúlyozott a működési költségeit működési bevételekből képes fedezni a kerület. A bevételek egy részét pályázati forrásokkal kiegészítve fejlesztésekre fordítja az önkormányzat. A megvalósított fejlesztések illeszkednek a helyi igényekhez, és a helyi közösség hosszútávon fenntartható jólétét szolgálják.

1.3 Épített környezet

A XV. kerület szerkezete mozaikos, a település szerkezetét meghatározó közlekedési vonalak (M3 autópálya, vasútvonalak) városszerkezetileg nehezen kezelhető, elválasztó hatású elemként jelennek meg. A hálózati elemek közötti teret az egybefüggő lakóterületi szövet határozza meg, melytől elválik az Újpalotai lakótelep és a kerületközpont környezete, illetve a kerület nyugati és északi részén fekvő, folyamatosan hasznosuló (jelenleg többnyire alulhasznosított) gazdasági területek. Ugyanakkor a kerület meg tudta őrizni a városhatár mentén fekvő erdő- és mezőgazdasági területeit, beépített területei nem nőttek össze az agglomeráció környező településeivel, mely pozitívumként kezelendő.

A kerület területhasználatában a lakó funkció dominál, ezen belül legnagyobb arányban a kertvárosias és a főként alacsony szintszámú, kisvárosias jellegű területek jelennek meg, melyeket telepszerű kis,- és nagyvárosias lakóterületek egészítenek ki. Meghatározóak a kerület gazdasági és gazdaságfejlesztési potenciállal bíró területei. A kerületben működő kereskedelmi központok vonzáskörzete elér a környező településeket. A beépítésre nem szánt területeken jelentős arányt képviselnek mezőgazdasági területek mellett a közlekedési területek is.

A kerület jelentős tartalékterületekkel rendelkezik. Meghatározóak a zöldmezős gazdaság- és intézményfejlesztési területek (M3 autópálya mentén, Cinkotai földeken kijelölt gazdasági- és intézményterületek). A lakóterületi fejlesztés lehetőségét barnamezős (volt növényolajgyár) és zöldmezős terület (Újpalota-Parkváros, Palota-liget) biztosíthatja. Az intézményhálózat fejlesztésére alkalmas az alulhasznosított területen fekvő Észak-Pesti Kórház – műemléki védelem alatt álló – épületegyüttesének felújítása. A fejlesztéssel a kerület egészségügyi intézményhálózatában rejlő potenciál kiaknázható, az intézményrendszer vonzáskörzete kiterjeszhető, a kerület mikro-regionális ellátó szerepet vállalhat.

A kerület ingatlanjaira vonatkozó építési paraméterek vizsgálatából megállapítható, hogy a kerület a beépítési sűrűség tekintetében, az TSZT-ben rögzítettek szerint jelentős fejlesztési potenciállal rendelkezik.

A kerületben hiányzik egy valódi kerületközpont. A térszerkezet kiegyensúlyozásának fontos eleme lehet a kerületközpont kiépítése, a funkcióhiánnyal jellemezhető kerületi alközpontok fejlesztése. A kerület területén található műemlékek, számos helyi védelem alatt álló épület, utcaszakasz és településrész értékmegőrző szemléletű kezelést igényel a hagyományos kisvárosias karakter védelme érdekében.

1.4 Táj- és természeti adottságok, tájhasználat, védett tájlemek, természetvédelem

A kerületben tájképvédelmi szempontból kiemelt védendő területek nincsenek. Fővárosi jelentőségű védett természeti területek közé a Turjános és a Szilas-tó tartozik, továbbá a Csömöri-patak mentén található természetszerű élőhelyek (Sárfű rét). A településközi ökológiai kapcsolatok tekintetében a Szilas-patak és a Csömöri-patak kiemelt jelentőséggel bír, azok egyes részben természetes jelleggel maradtak fenn. Jelentős tájhasználati konfliktust okoz ugyanakkor az M3 autópálya bevezető szakasza, mely főként kis- és kertvárosias lakóterületeken halad keresztül jelentősen terhelve azokat. A kedvező

közlekedési adottságok miatt a települést északról határoló, jellemzően mezőgazdasági területek fokozatos, gazdasági célú beépülése jelentkezik. Mindezek mellett az agglomerációs települések irányában jelentős a szabad, erdőtelepítésre is alkalmas területek kiterjedése. A megszűnt, vagy leépülő félben lévő mezőgazdasági üzemi területek (volt TSZ központ tehenészeti telep) hasznosítatlansága, vagy az ott megjelenő ideiglenes használat – jellemzően autóbontás, alkatrész kereskedelem, járműkereskedelem – potenciális környezetszennyezési forrásként jelentkezik. A kerület erdőszűlességi aránya alacsony, az erdőterületek szigetszerűen helyezkednek el, nem alkotnak összefüggő zöldhálózatot.

1.5 Zöldfelületi rendszer, zöldterületek

A terület zöldfelületi ellátottsága kedvezőnek mondható, a közterületek fásítottságának mértéke fővárosi szinten kiemelkedő. A kerületből hiányzik a városi szintű park, amit a lakosság szám indokolna, a beállt lakóterületek esetében kevés a mozgástér a zöldterületi növelése fejlesztések számára. A többi zöldfelületi jellegű intézményből elegendő és megfelelő nagyságú terület áll rendelkezésre, többségében fejlesztési kapacitásokkal is rendelkezik.

A zöldfelületi rendszer fő alkotója és összekötő elemei az utcai fasorok. A fasorok nagy száma és jelentős aránya miatt a zöldfelületi rendszer egy nagyon finom hálózatszerű zöldfelületet képez, mely csaknem az egész kerületet lefedi. A fasorokban tapasztalhatók fahiányok, de jellemzően sok és összefüggő fasor található a kerületben. A faegyed állapota ugyanakkor nem kielégítő, azok tervszerű megújítása, cseréje vált időszerűvé.

E szövet mellől hiányoznak az igazán nagy területű parkok, amiket valamennyire a lakótelepek zöldfelületei helyettesítenek, melyek jelentős zöldfelületekkel rendelkeznek. Mennyiségi hiány szinte sehol sem, minőségi inkább tapasztalható. Főleg a régebbi kis lakótelepek játszókertjeinek felszereltsége ma még általában elmarad a ma korszerűen felújított, átalakított játszókertek színvonalától.

Területi aránytalanságot okoz, hogy a közjóléti erdők egyetlen tömbben összpontosulnak, bár az kifejezetten az igények helyén található. Az Újpalotai lakótelep melletti közjóléti erdő jelentős rekreációs potenciálú és jelentős számú embernek nyújt megfelelő kikapcsolódási lehetőséget. A lakótelep körül igény lenne az ilyen jellegű erdőterületek növelésére.

1.6 Környezetvédelem

A kerületben a levegőminőség fővárosi viszonylatban, a kedvező fekvésének köszönhetően jónak mondható, de az elmúlt évek mérési adatai alapján a korábban javuló tendencia megállni látszik. A területen (ahogy az egész fővárosban) elsősorban a PM₁₀ (szálló por) és a nitrogén-dioxid (NO₂) tekintetében adódik probléma, azok időszakos határérték feletti feldúsulásából adódóan. A nyári időszakban ritkán előfordul a talajközeli ózon koncentráció feldúsulása is. A levegőtisztaság védelmével szembe megy a kertvárosokban tapasztalható szilárd tüzelőanyagok használata, mely környezetvédelmi és lakossági feszültségeket is okoz. A kerületben működő légszennyező ipari-gazdasági telephelyek közül a Fővárosi Hulladékégető Mű és az újpalotai fűtőmű érdemel említést, de mindkettő esetében olyan technológiai korszerűsítés valósult meg, amelyek eredményeként jelentősen csökkent azok szennyezőanyag kibocsátása. A talajadottságok miatt mindemellett a kiporzás jelent komolyabb problémát, melyet a szárazság, a beültetés és az öntözés hiánya jelentősen növelhet.

Szintén a levegőminőség, de különösen a jelentős zajhatásuk miatt kiemelt probléma adódik a kerületet érintő nagy átmenő gépjárműforgalomból. Az M3 autópálya bevezető szakasza kettévágja a települést, főként lakóterületeket terhelve. Az elmúlt években jelentős zajvédelmi beavatkozások nagyban javították

az út menti zajkonfliktus mértékét, de a továbbiakban is vizsgálni szükséges az egyéb zajcsökkentési lehetőségeket. A 2017-es stratégiai zajtérkép alapján jelentős, 10 dB feletti küszöbérték-túllépés jelentkezik továbbá Szentmihályi út, Drégelyvár utca, Bánkút utca, Régi fóti út, Bácska utca mentén. A vasút is jelentős zajforrás, így egyes helyeken vizsgálandó a műszaki zajvédelem szükségessége.

A felszíni és felszín alatti vizekre veszélyt jelenthetnek az üzemi területeken a nem megfelelően kezelt veszélyes hulladékok, az illegális szemétkerékek. A régi iparterületek is potenciálisan szennyezettek lehetnek. Budapest környezeti állapotértékelése alapján³¹ a kerületen belül összesen hét helyszínt érintett feltárt talaj- vagy talajvízszennyezéssel kapcsolatos kármentesítési eljárással. A felszíni vízfolyások (Szilas-patak, Csömöri-patak) kis vízhozamuk miatt fokozottan érzékenyek a szennyezésekre, vízminőségük, ökológiai állapotuk kedvezőtlen. Mindezt tovább fokozza, hogy egyes – főként kertvárosi – területeken nem megfelelő a felszíni vízvezetés, mely a csatornahálózat túltelítettségével, az egyesített rendszerek esetleges kiöntésével járhat, így jelentős környezeti problémagódként jelentkezik már ma is, de a jövőben prognosztizálható csapadékesemények tekintetében még inkább.

Tevékenységből eredő korlátozást jelent a nagyfeszültségű légvezetékek védősávja, valamint az elektromos al-állomás védősávja. Minimális mértékű területhasználati korlátozást jelent, hogy a kerület északi részét érinti a Duna balparti vízbázis hidrogeológiai B védőövezetének területe.

A kerületben négy, a katasztrófavédelmi igazgatóság felügyelete alá tartozó veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem található. Az alsó küszöbértékű veszélyes üzemekhez kapcsolódóan kijelölt veszélyességi zónák csak kis mértékben érintenek védendő területet: a Medimpex Zrt. külső veszélyességi zónája a Károlyi Sándor út – Csomád utca közötti lakóterület néhány lakóingatlanát.

1.7 Közlekedés

A kerület közúthálózatának legnagyobb problémája, hogy a belső úthálózata jól feltárja a különböző területeket, de a szomszédos kerületek, illetve elővárosi települések felé nem biztosított a megfelelő kapcsolódás. Ennek oka a vasútnak az elválasztó hatása, ami mérséklésére csak kisszámú különszintű átvezetés létesült. A forgalmi terhelésben nagy szeletet vesz ki az agglomerációs forgalom, amelynek nagy része a kerületet közepén, az M3-as autópályán szeli át. Az elmúlt évtizedben közel 10%-kal nőtt a gépjárművek száma, míg a lakosság szám stagnált. Az agglomerációból nap, mint nap beáramló egyéni közlekedés forgalmi terhelésének csökkentése kiemelten fontos, a kerületben lakók egészséges lakókörnyezetének megőrzése érdekében. Ez csak összvárosi együttműködéssel, a kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztésével és szemléletmód váltással érhető el.

A városszéli elhelyezkedés miatt iparterületek találhatóak a kerület több pontján. Ezek teherforgalma esetenként lakott területekhez közel halad, ami komoly zaj- és légszennyezéssel jár. Az áruszállítást ugyan sok helyen ösztömög-korlátozás tiltja, de a harántirányú, lakott területektől távolabbi utak kiépítése jelentheti a valódi megoldást.

A parkolás szintén egyre nagyobb problémákat okoz. A kertesházás övezetekben a közterületi parkolás nehezíti a közlekedést és élehetlenné teszi az utcákat. A lakótelepi beépítések esetében a parkolókapacitások alulméretezettek, gyakori a szabálytalan, zöldterületi parkolás. A bevezető utak és nagykapacitású közlekedési tengelyek mellett nem találhatóak P+R parkolók, így a beáramló forgalom a helyi parkolóhelyeken várakozik.

A közösségi közlekedés színvonala, így a viszonylathálózat és a járatsűrűség megfelelőnek tekinthető. A kerület szinte teljes területe jól lefedett, kis rágyalogással érhetőek el a megállóok. Az iparterületek

³¹ <https://budapest.hu/Lapok/2020/budapest-kornyezeti-allapotertekelse.aspx>

esetében azonban egyes cégekhez nagy rágyaloglási távolságok lehetnek. A vasútállomások elérhetősége mind közösségi, mind egyéni gépjármű, mind lágy közlekedéssel alacsony színvonalú, ennek ellenére egyre többen választják a vasutat is. Az autóbuszos járműpark szinte kivétel nélkül alacsonypadlós, klimatizált járművekből áll, ezzel szemben a villamoságazat ezen feltételeknek nem tesz eleget. Az Újpalotai lakótelep esetében probléma a nagy kapacitású, gyors, kötöttpályás belvárosi kapcsolat hiánya. A kerékpáros hálózat kiterjedtsége rendkívül alacsony, fontos hálózati elemek hiányoznak. Ezt ellensúlyozza, hogy a mellékutcák kellően jól kerékpározhatóak, azonban a forgalmasabb utakon, csomópontokban, vasúti átkelőhelyeknél a kerékpáros átvezetések hiányoznak. A megfelelő, városi és regionális kerékpáros kapcsolatok hiánya miatt a kerékpáros forgalom sem tud jó arányt képviselni a közlekedési munkamegosztásban. A kerék-pártárolás szintén problémát jelent egyfelől a hiányzó támaszok, másfelől azok kényelmetlen kialakítása miatt.

A gyalogos felületek kiépítettsége és állapota többségében megfelelő, azonban számos helyen az akadálymentes közlekedés nem biztosított a süllyesztés hiánya vagy a keskeny járda miatt. A forgalmasabb utak gyalogos-átkelőhelyeinek fejlesztését, a biztonságos átkelés lehetővé tételét a teljes kerületben meg kell teremteni.

1.8 Közművek és elektronikus hírközlés

A helyzetfeltárás készítésekor elemzésre került, hogy a rendelkezésre álló közműellátás és elektronikus hírközlés milyen szinten biztosítja a kerületben élők komfortját, segíti-e a gazdaságát, mivel a kerületben élők életkörülményeit, a kerület környezeti állapotát, a gazdasági életét a közmű-infrastruktúra kiépítettsége alapvetően befolyásolja.

A komfortos életkörülmény alapfeltétele a kedvező közmű-ellátottság, amelyhez a vezetékes közüzemű közművek rendelkezésre állása szükséges. A kerületben kedvező kiépítettséggel, kerületi szintű ellátottságot biztosítva, a villamosenergia ellátás, a vezetékes vízellátás, a közcsonnás szennyvízelvezetés rendelkezésre áll és a termikus energiaellátásra automatikus üzemvitelű lehetőséget biztosító távhő- és földgázellátás is kedvezően kiépített.

A közüzemű közműszolgáltatás rendelkezésre állása a kerületben nem csak a lakosság igényesebb közmű infrastruktúra ellátása érdekében fontos, hanem egyben hozzájárul a kerület környezeti állapotának a védelméhez is.

A kerület területe a felszín alatti vizek szempontjából érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik, valamint a kerület területének északi részét a szomszédos IV. kerület területén üzemelő „Balpart I. Vízbázis” hidrogeológiai „B” védőterületének helyfoglalása érinti. Továbbá a kerület területére rányúlik a vízminőség-védelmi területek övezete is, ahol az érintett területekről a szennyvizet közcsonnás hálózattal kell kivezetni, a csapadékvizek elvezetés megoldási lehetőségei is korlátozottak és a helyi építési szabályzatban a területre vonatkozóan egyedi szabályozást kell előírni.

A felszíni és felszín alatti vizek védelmi igénye, a közcsonnás szennyvízelvezetés szinte kerületi szintű kiépítettsége ellenére a rácsatlakozás nem kerület szintű.

A vízelvezetést érintő kialakult helyzet, hogy a régebbi kiépítésű hálózatok egyesített rendszerűek, amelyek a klímaváltozás hatásával járó szélsőséges csapadékesemények zavartalan elvezetését egyre nehezebben tudják megoldani.

Az összkomfortos, illetve komfortos termikus energiaellátást biztosító távhő- és vezetékes földgázellátottság kerületi szintű kiépítettséggel. A vezetékes termikus energiaellátást nyújtó energiahordozók jelenléte a kerület környezeti állapotának alakításában, a levegő tisztaságának biztosításában nagyon fontos szerepet töltenek be.

A nagyon kedvező kiépítettségű környezetkímélőbb hőellátást nyújtó távhőellátást igénybevevők száma az elmúlt években (2013 óta) nem változott, a földgázellátást igénybevevők száma 2013. óta csökkent (közel 700 lakással), mert ahol az ingatlan műszaki kialakítása azt lehetővé teszi, egyes ingatlanok hőellátására a levegőt erősebben terhelő hagyományos szilárd tüzelőanyagot hasznosítják. A távhőszolgáltatást igénybe vevőknél erre természetesen nincs műszaki lehetőség, de a földgázellátású területeken a gazdasági nehézségekkel küzdő családok közül többen visszatértek a hagyományos tüzelőanyag használatára, illetve egyre többen használnak vegyesen tüzelőanyagot, ahol a műszaki feltételek biztosítottak egymás mellett használnak földgázt és hagyományos nem vezetékes energiahordozót, kandallók, cserépkályhák alkalmazásával a cirko-tüzelés, vagy konvektoros hőellátás mellett. A nem vezetékes energiahordozók alkalmazásának növekedése kedvezőtlen légköri viszonyoknál rontják a környezeti állapotokat, a levegő tisztaságát, minőségét.

A helyszíni vizsgálatok alapján megállapítható, hogy jelenleg a lakossági megújuló energiahordozó hasznosítás egyre jobban terjed, de energiagazdálkodást, az energiastruktúrát befolyásoló hatása még nem tapasztalható.

A kerületben jelentős energia bázis-létesítmények üzemelnek. A Hulladékhasznosító mű, a FŐTÁV Fűtőerőműve, a Zuglói 220/132 iparági alállomás, a Rákospalotai gázátadó állomás, amelyek, mint létesítmények és az azok hálózati csatlakozásai jelentős területhasznosítási korlátozásokat is okoznak a kerületben. Jelentős területhasznosítási korlátozást jelent a 3 oszlop-soron érkező 220 kV-os átviteli hálózati nyomvonal, valamint a fővárosi földgázszállító körgyűrű kerületet érintő szakasza.

A kerületen áthaladó patakok a Szilas-patak és Csömöri-patak, valamint a kerület északi szélén haladó Mogyoródi-patak, mint vízfelületek a csapadékvizek befogadásán kívül környezeti értéket növelő adottságokkal rendelkeznek, azonban jelenlegi állapotukban, rendezetlen-feliszapolódott medrük miatt revitalizációjukra szükség és igény is lenne.

A környezeti állapot alakításában jelentős szerepet tölthetne be az utak-közterek látványát meghatározó közvilágítás. A kerület egyes részterületein ma is jellemző, hogy közvilágítás az esztétikus egyedi lámpatestek helyett, a kiefeszültségű elosztóhálózatok tartóoszlopaire szerelt lámpafejekkel megoldott, így arculat-alakító hatása nem érvényesülhet.

A XV. kerületben, úgy a vezetékes, mint a vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatás megfelelően kiépítetten rendelkezésre áll. A vezeték nélküli ellátottságra, a megfelelő beltéri lefedettség biztosításához kerületen belül és tágabb térségben a szükséges építmények elhelyezésre kerültek.

III.2 A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

2.1 Műszaki infrastruktúra térbeli rendje

A tervezett új közlekedési hálózati elemek:

- Kijelölésre kerülnek az újonnan kialakítandó intermodális csomópontok: Rákospalota-Újpest vasútállomás– Novák piac, Pázmány Péter – Szerencs utca, Istvántelek vasúti megállóhely, Káposztásmegyer
- Fő utca (promenádnál) alakítása Rákos út – Fő utca nyomvonal
- Gazdaságfejlesztési területek kapcsolatainak javítása

2.2 Területfelhasználásban indokolt változások

Az alulhasznosított barnamezős területek esetében az adott terület környezetéhez való nagyobb illeszkedés megoldása javasolt.

Ld. Megalapozó Vizsgálat 14.1/4. fejezetet

III.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Az épített környezet értékeinek a vizsgálatát a 17/2018. (VI. 26.) sz. ÖK rendelethez (KÉSZ) készült Örökségvédelmi Hatástanulmány, a Településfejlesztési Konceptióhoz készült Megalapozó Vizsgálat és a Településképi Arculati Kézikönyv (563/2017.(IX.26.,) ök. határozat), valamint a Településképi Rendelet (21/2017.(IX.29.) ök. rendelet) tartalmazza.